

МЕТА

ЧАСОПИС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХИЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

«ПЕРЕМОГОЮ УКРАЇНИ МИ ВВАЖАЄМО СПРАВЕДЛИВИЙ МИР», – ГЛАВА УГКЦ

Наприкінці вересня в Україні перебувала група австрійських журналістів, які приїхали задля того, щоб більше дізнатися про Україну. Гості з Австрії відвідали Київ та Львів, де мали зустрічі з представниками та главами Церков в Україні, представниками уряду й громадськості.

У своєму інтерв'ю, котре Глава УГКЦ надав для австрійського видання «Kathpress», Блаженніший Святослав спростував закиди на адресу УГКЦ, що їх озвучив владика Антоній (Шаканич), митрополит Бориспільський і Броварський, керуючий справами УПЦ, під час своєї зустрічі з цією групою журналістів. Пропонуємо читачам повний текст цієї розмови:

– Митрополит Антоній сказав, що змінилися ваші заклики: від радикальних – слід боротися до перемоги – до примирення під час перебування на Святій Землі...

– Насправді це вже третій заклик до примирення впродовж останнього року. Цікаво, що аж тепер його почули. Ці заклики до припинення війни проти України були зроблені торік в інтерв'ю агенції «Зеніт» та Джорджу Вайгелю.

УГКЦ послідовно викриває агресію Росії проти України та вважає неприпустимим формування образу українця як ворога російського народу, нав'язування різних ярликів на тих, хто обстоює право України на існування як незалежної держави.

Неодноразові заклики до примирення скеровані передусім не до президентів (як це маємо у випадку РПЦ), а до українського та російського народів. Вважаємо, що російська пропаганда розпалює міжетнічну ворожнечу, стверджуючи, що не існує українського народу, його мови та культури, а саме існування Української Держави є раною на тілі єдиного російського народу: мовляв, Україна – це не народ чи держава, а лише «територія». Зміст наших закликів полягає в тому, щоб не піддаватися цій пропаганді, бо пропагандисти і політики приходять і відходять, а народи залишаються. Лише коли ми усвідомимо себе рівноправними сусідами, тоді зможемо говорити про істинне примирення між нами та шукати способів мирного співіснування.

Особливістю заклику зі Святої Землі є покликання на спільну духовну спадщину українців і росіян, УГКЦ та РПЦ – святих мучеників Бориса і Гліба, перших святих Київської Русі, тисячолітній ювілей яких ми святкуємо цього року. Важливим тут є зауважити, що РПЦ цього року зробила надмірний

наголос на тисячолітті смерті св. Володимира, але цілком обійшла увагою Бориса і Гліба. Може, приклад святих Бориса і Гліба промовить до сумління росіян і російських православних та нагадає їм, що потрібно радше слухатися Бога, ніж людей.

УГКЦ ніколи не закликала до насилля і війни, як у цьому нас звинувачують опоненти. «Ми послідовно засуджували агресорів і тих, хто постає зброєю незаконним збройним формуванням, і разом з усіма членами ВРЦіРО закликали їх скласти зброю. Ми стверджуємо право і обов'язок українців боронити свою землю від іноземних загарбників, відповідно до соціальної доктрини Католицької Церкви, надаємо капеланську опіку українським воїнам як оборонцям справедливого миру, виховуємо українське суспільство на засадах християнського патріотизму не з ненавистю до чужинців, а з християнською любов'ю до свого народу, своєї землі та власної держави.

Перемогою України ми вважаємо справедливий мир, який аж ніяк не можна досягнути на умовах агресора. Ми послідовно закликаємо до примирення, але не можемо допустити до примирення із війною, насильством, неправдою та запереченням права на існування народу України та його держави.

– Митрополит Антоній пояснив, що УПЦ щодо війни на Сході посідає подібну позицію, яку має Папа Франциск і Ватикан. Це для того, щоб залишити шлях до діалогу. Як ви це прокоментуєте?

– Папа Римський, як наступник апостола Петра та Вселенський Архиєрей у древньому християнстві, зокрема, першого тисячоліття, вважався найвищим арбітром Христової Церкви, до якого зверталися в разі догматичних та адміністративних суперечок поодинокі помісні Церкви, відповідно до старого правила *nemo iudex in causa sua*. Це служіння він здійснював і здійснює сьогодні не як представник Римського Патріархату, а як Вселенський Архиєрей. Щодо цього цікавим є звернення Василя Великого до Папи як арбітра і посередника в суперечках Церков Малої Азії.

Помісна Церква є і повинна бути зі своїм народом, вона має бути його голосом, матір'ю і учителькою. Ось чому, стисло кажучи, «справа народу» є «справою його Церкви», є її «*causa sua*». УГКЦ є зі своїм народом, захищає його права та інтереси, є його голосом перед Вселенським Архиєреєм і, зокрема, у справі війни проти свого народу апелює до Святішого Отця, а через нього – до всього світового співтовариства.

У дуже подібний спосіб РПЦ переймається «боллями і радостями» саме російського народу. Навіть ідея «руського міра» для неї є «*causa sua*». Хоч би як намагався Московський Патріарх претендувати на «руського», а не просто «російського», у сучасних реаліях це йому явно не вдається. Моральне право представляти йому «болі й радості» народу України ставлять під сумнів навіть самі віруючі УПЦ, вважаючи свого Патріарха «патріархом агресора».

Зіставлення ролі УПЦ у питанні війни на Сході України з посередницькою місією та служінням Вселенського Архиєрея у Христовій Церкві є абсурдним і небезпечним. Це показує, що болі і страждання українського народу від війни, тобто «справа народу», не є «справою УПЦ», не є її

«*causa sua*». Тому в простих людей виникає питання: якщо ця Церква повністю абстрагується від свого народу і виступає з позиції стороннього судді чи посередника, то з ким вона? Як може Церква, яка претендує бути єдиною помісною Православною Церквою цього народу, відсторонюватися від справи його життя чи смерті? Хочу вірити, що це просто невдале порівняння, а не відмова УПЦ бути національною Церквою для українців.

– Митрополит Антоній прирівняв підпорядкування УПЦ (МП) Патріарху Кирилові до підпорядкування УГКЦ Папі Франциску. Чи це відповідає дійсності?

– Таке порівняння також є цілковито неправомірним. Навіть у православному світі Московський Патріарх ніколи не вважався вселенським і таким, що має яке-небудь служіння чи юрисдикцію поза межами власного патріархату. Відсутність будь-якого вселенського служіння у Православній Церкві Москва послідовно заперечує навіть для Вселенського Патріарха Вартоломея. Показовими щодо цього є останні богословські дискусії православно-католицької богословської комісії екуменічного діалогу, який веде Католицька Церква з Православними Церквами.

УГКЦ, як помісна Церква свого права, є в сопричасті зі Святішим Отцем як із Вселенським. Ми не входимо до «латинського патріархату», маємо, відповідно до Кодексу канонів Східних Церков, всі права патріаршої гідності (окрім самого титулу «патріарх» для Глави Церкви) та неухильно будемо власний патріархат.

Коли мова йде про УПЦ, то вона, все ж таки, попри всі права так званої автономії, входить до Московського Патріархату та не ставить собі за мету досягнути власного. Ця приналежність до Московського Патріархату для УПЦ становить невід'ємну частину її еклезіологічної тотожності. Саме через єдність із Москвою УПЦ перебуває в євхаристійному спілкуванні з рештою світового православ'я. Слід зауважити небезпеку такого порівняння як підсвідоме бачення Москви як Третього Рима, оскільки Московського Патріарха прирівнюють до Вселенського Архиєрея. Отож, аналогія між єдністю УГКЦ зі Вселенським Архиєреєм та єдністю УПЦ із Патріархом Московським є, м'яко кажучи, невдалою.

Таку аналогію можна було б серйозно розглядати, якби УПЦ належала до Вселенського Патріархату древнього Константинополя. Тоді Патріарх Вартоломеї справді бачився б як «папа православного світу». Сподіваюся, що тут також маємо справу з простою помилкою православного речника, аніж із «ісповіддю віри» та справжньою еклезіологією УПЦ.

Департамент інформації УГКЦ

• ЛИСТОПАД •
2015 РОКУ БОЖОГО
• ЧИСЛО •
117 / 9

Кількома рядками

ОТЦІ-САЛЕЗІЯНИ ПРОВЕЛИ ОСІННІ «ВЕСЕЛІ КАНІКУЛИ» ДЛЯ ДІТЕЙ

В останній день жовтня у парафії Покрову Пресвятої Богородиці завершилися осінні «Веселі канікули», які для дітей організували отці-селезіяни. Тема цього табору базувалася на євангельських притчах, які розглядалися у світлі тематики сьогодення. Зокрема, згадана дитяча духовно-відпочинкова програма проходила під гаслом «Там, де є любов, там є життя».

Упродовж п'яти днів у післяобідній час в ораторії св. Домініка Савіо дітвора збиралася разом, аби, забавляючись, гарно провести свій час. Селезіянські аніматори організували відпочинок так, щоб дітям було цікаво і весело: впродовж дня був час і для духовної частини, і для веселощів. Також аніматори написали гімн табору під музику Руслани, проводили великі ігри, різні гуртки та майстер-класи.

«Під час цілого табору його учасники молилися у трьох наміреннях: за мир в Україні та всіх воїнів АТО; за батьків, живих і померлих; за розквіт ораторії при нашій парафії», – розповідає бр. Юрій Жук, відповідальний за проведення осінніх «Веселих канікул».

ПАСТИРСЬКІ ВІДВІДИНИ У С. ДМИТРЕ

У день празника св. вмуч. Димитрія Мироточця Преосвященний владика Венедикт, єпископ-помічник Львівської архієпархії, із пастирським візитом відвідав однойменну парафію с. Дмитре Пустомитівського протопресвітерату. Високого гостя щирими привітаннями та відкритими серцями зустрічали місцеві парафіяни зі своїм адміністратором о. Орестом Когутом та запрошеними священиками.

Преосвященний владика Венедикт звершив Архиєрейську Божественну Літургію та виголосив проповідь. Завершився пастирський візит єпископа словами вдячності вірних, молитвою «Боже великий єдиний», архиєрейським благословенням та спільною світлиною на згадку про ці відвідини.

ХОР ПАТРИАРШОГО СОБОРУ ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО ВІДСВЯТКУВАВ ДЕСЯТИРІЧЧЯ

В урочистому концерті, крім іменинників, взяли участь хори київських парафій УГКЦ, хор з Донеччини «Unity», семінарійний хор КТДС. На святкування завітав перший парох церкви Благовіщення о. Василь Захарусь, відомий український диригент Мстислав Юрченко, відомий музикознавець Валентина Кузик. З вітальним словом виступив віце-ректор Київської Трьохсвятительської духовної семінарії о. Андрій Чорненко.

У СТЕМФОРДІ ПРЕЗЕНТУВАЛИ ВИДАННЯ ТОВАРИСТВА «СВЯТА СОФІЯ»

В семінарії святого Василя у Стемфорді відбулася презентація книги Ярослава Пелікана «Ісповідник між Сходом і Заходом. Портрет українського кардинала Йосифа Сліпого» та ювілейної медалі з нагоди 30-х роковин відходу у вічність Патріарха Йосифа Сліпого (1892-1984). Презентацію провели екзекутивний директор товариства «Свята Софія» США (ТСС А) д-р Ірина Іванкович та президент ТСС в Римі о. лїц. Марко Ярослав Семенген.

У СТОЛИЦІ ОАЕ СВЯЩЕНИК УГКЦ ВІДСЛУЖИВ ПЕРШУ ЛІТУРГІЮ

В столиці Об'єднаних Арабських Еміратів м. Абу-Дабі відбулася перша регулярна Служба Божа українською мовою, яку відправив о. Юрій Юрчик, капелан української громади в ОАЕ. Українці, які прийшли того дня до церкви, відчули справжню духовну атмосферу молитви за присутніх людей та за нашу Батьківщину Україну. Була нагода приступити до Сповіді та Святої Євхаристії. Після богослужіння вірні ділилися планами щодо розбудови духовного життя української громади в Абу-Дабі.

Від тепер свята Літургія буде звершуватися кожну першу суботу місяця в катедральному соборі св. Йосифа Обручника.

ЗМІНИ НА МИТРОПОЛІЧОМУ ОСІДКУ УГКЦ В ПОЛЬЦІ

У Ватикані повідомлено про те, що Святіший Отець прийняв зречення з уряду, подане дотеперішнім Митрополитом Перемисько-Варшавським УГКЦ в Польщі Архієпископом Іваном (Мартиняком) у зв'язку з досягненням граничного віку. Одночасно повідомлено про те, що Папа призначив Перемисько-Варшавським Архієпископом дотеперішнього єпископа-помічника цієї архієпархії владика Євгена Мирослава (Поповича).

1 листопада, у день смерті Праведного Митрополита Андрея Шептицького, Архиєрейською Божественною Літургією, яку в Архикатедральному соборі св. Юра звершив голова координаційної ради УГКЦ зі святкування Року Праведного Митрополита Андрея Митрополит Львівський Ігор, завершився міжнародний симпозиум «Наслідуймо Праведного Митрополита Андрея – доброго пастиря!».

Митрополит Ігор завітав до Лисинич

Цього року парафіяни Лисинич, що у Винниківському деканаті, святкують 130-річчя свого храму, який носить ім'я св. вмуч. Параскеви. З цієї нагоди сюди із пастирським візитом завітав Високопреосвященний владика Ігор, Архієпископ і Митрополит Львівський, де звершив Архиєрейську Божественну Літургію та Чин освячення престолу.

Щирими привітаннями та відкритими серцями Митрополита зустрічали члени парафіяльної спільноти, яку очолює парох о. Михайло Тимків, та численні запрошені священики.

У своїй проповіді Митрополит, розважаючи над недільним Євангелієм, звернувся до парохіян, закликавши: «Надзвичайно цінуймо собі слова Євангелія, бо це – вістка з неба. Сам Бог проповідує й століттями продовжує цими написаними словами промовляти до нас, до людей. Стараймося уважно слухати їх, бо ці слова – не звичайні; вони – діяльні,

У перших днях листопада в Українській академії друкарства відбулася науково-практична конференція «Гуманітарно-освітня концепція Митрополита Андрея Шептицького», яку було присвячено 150-літтю від дня народження Праведного Митрополита Андрея. З нагоди її проведення до Академії завітав Високопреосвященний владика

Єпископ молився у родинному селі Митрополита Андрея

1 листопада, у день пам'яті Праведного Митрополита Андрея, Преосвященний владика Венедикт, єпископ-помічник Львівської архієпархії, завітав до с. Прилбичі з нагоди вшанування 71-х роковин відходу до вічності Праведного Митрополита Андрея. Тут, у місцевому храмі, владика звершив Архиєрейську Божественну Літургію та виголосив проповідь. У своєму слові він підкреслив знаковість особи Праведного Андрея для Церкви і суспільства та закликав до наслідування в чеснотах Митрополита Андрея. «Постать Митрополита Андрея свідчить, що можна бути християнином в різних обставинах, навіть

Міжнародний симпозиум зібрав гостей з цілого світу

Цей симпозиум відбувався з нагоди 150-річчя від дня народження Митрополита Андрея Шептицького і став для вірних Греко-Католицької Церкви та й загалом усього українського суспільства особливою подією. Його учасниками були відомі богослови, науковці та громадські діячі, які прибули до Львова, щоб узагальнити результати досліджень унікальної особистості Митрополита Андрея. Вони, зокрема, ділились своїми науковими напрацюваннями та особистим досвідом запізнання цього великого Праведника.

Безперечно, цей форум справді став унікальним, оскільки доповідачі, що прибули з різних куточків світу, представили такі історичні, наукові і духовні напрацювання, що для багатьох присутніх стали відкриттями унікальності особи праведного Андрея.

і зворушують нашу душу, заохочуючи дбати про чистоту духа та його красу. А це – більше, як краса обличчя та гарна одяга».

По завершенні Божественної Літургії парафіяни устами свого пароха висловили слова вдячності Митрополиту Ігорю, який усім присутнім уділив архиєрейське благословення. На згадку було зроблено спільну світлину. Опісля архиєрей мав змогу відвідати музей історії лисиницького храму.

Про Митрополита Андрея говорили на академічному рівні

Ігор, Архієпископ і Митрополит Львівський,

Владика привітав викладачів та студентську спільноту й у своєму слові наголосив на необхідності плекання в кожному тих чеснот, якими славився Праведний Андрей. «Вивчати духовну спадщину Митрополита Андрея потрібно не лише українцям, а й кожному свідомому християнину», – сказав, зокрема, Митрополит Ігор.

Відтак ректор академії Богдан Дурняк подякував владіці за пастирське слово і побажав дочекатися якнайскорішого проголошення святості Митрополита Андрея.

дуже складних», – наголосив єпископ.

Варто додати, що, окрім парафіяльної спільноти, яку очолює о. Андрій Стадницький, вшанувати Праведного Андрея прибуло чимало прочан. Зокрема, сюди завітали семінаристи Львівської духовної семінарії Святого Духа.

У приміщенні Львівської духовної семінарії Святого Духа, що на вул. Хуторівка у Львові, відбувся турнір Львівської архієпархії з інтелектуальної гри «Брейн-ринг». До участі у грі зголосились представники шести протопресвітератів Львівської ар-

Сихівська молодь шукала відповідь на найважливіше питання

У сихівській парафії Введення в храм Пресвятої Богородиці Марійська спільнота «Християнська душа» під проводом священників провела нічні чування на тему «Прислухайся до свого покликання».

На спільну молитву завітали молоді парафіяни львівського храму Всіх святих українського народу та гості з смт Рудно. Протягом всієї ночі молодь молилася з особливими наміреннями та роздумувала над питанням: як ми можемо допомогти нашій країні в скрутний час, виконуючи свою роботу добросовісно і совісно?

Серед іншого, тієї ночі можна було побачити сценку, присвячену 150-річчю з дня народження Праведного Митрополита Андрея Шептицького. Учасники спільноти прагнули відтворити події з

Проблема пияцтва настільки глибоко проникла у щоденне життя наших парохіян, що необхідно застосовувати сильні засоби, щоб її подолати. Зокрема, у різних парохіях проводяться протиалкогольні реколекції, місії тверезості, інші молитовні заходи. Такі місії нещодавно проходили у с. Вороняки, що в Поморянському протопресвітераті.

У перший день багато вірних парафії Святих жінок мироносиць відгукнулись на запрошення стати учасниками цього заходу. Розпочались місії Божественною Літургією, яку відслужив адміністратор храму о. Михайло Смолінський, а о. Андрій

Християнські сім'ї вчать жити по-християнськи

Рух християнських сімей, за активної підтримки Комісії у справах родини Львівської архієпархії, вже традиційно організовує свої зустрічі, на яких обговорюють різні аспекти родинних стосунків. На попередній зустрічі подружжя розглядали цікаву й актуальну в сучасному світі тему «Віра та заботи». Цього разу на такій зустрічі говорилося про місію християнина у боротьбі з лукавством.

Після Божественної Літургії подружки розміркували на тему «Християни – воїни невидимого світу», а їхні діти займалися з аніматорами за окремою програмою по вікових категоріях.

Цього разу центральним уривком для розважання став уривок із Послання ап. Павла до Ефесян – «Одягніться в повну зброю Божу, щоб ви могли дати відсіч хитрощам диявольським. Нам

В семінарії змагалися молоді інтелектуали

хиспархії. Гра відбувалася у двох вікових категоріях: 10-13 років та 14-17 років.

З нагоди святкування 150-ї річниці з дня народження Праведного Митрополита Андрея цьогорічна гра була тематичною – «Вивчаємо Митрополита Андрея Шептицького». Організатором турніру виступила Катехитична комісія Львівської архієпархії.

Переможцем у віковій категорії 10-13 років стала команда із Сихівського протопресвітерату – «Соцієтос Гозіяна» від парафії Різдва Пресвятої Богородиці. Натомість переможцем у віковій категорії від 14-17 років стала команда з Шевченківського протопресвітерату від парафії свмч. Дмитрія Солунського під назвою «Агіос».

його життя, коли перед ним постало питання обрати свій життєвий шлях.

Організатори чувань безмежно вдячні усім присутнім за спільну молитву, за спільні старання, розваги і достойно проведений час.

Роксоляна МЕЛЬНИК,
заступник голови спільноти
«Християнська душа»

Духовні вправи у боротьбі з алкоголізмом

Павлів уділяв святу Тайну Сповіді всім охочим. Після молитви вірні соборно приступили до почитання мощей блжн. Григорія Лакоти і мирування. Всі охочі придбали молитовники за зцілення людей від хвороби пияцтва.

Відтак священники відвідали Вороняцьку школу, де мали зустріч з учнями та вчителями. Педагогам розповіли про необхідність фахового та терпеливого ставлення до глибоко зраних дітей, які виростають у сім'ях, що страждають від вживання алкоголю.

Користуючись сприятливою нагодою, о. Андрій представив новостворений посібник «Дорогою зцілення», у якому подаються інструкції щодо праці з дітьми та підлітками з сімей, де є проблема з алкоголем.

Повідомив піддиякон Петро ЧАЙКОВСЬКИЙ

бо треба боротися не проти тіла й крові, а проти начал, проти властей, проти правителів цього світу темряви, проти духів злоби в піднебесних просторах...». Після загального обговорення учасники мали нагоду більше поспілкуватися на цю тему у малих групах.

Варто нагадати, що такі зустрічі відбуваються у приміщенні філософсько-богословського факультету УКУ, що на вул. Хуторівка, 35а. До участі запрошують усіх бажаючих.

У ВІННИЦІ ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ МОНАШЕСТВА УГКЦ ТА РКЦ

У парафії Покрову Пресвятої Богородиці УГКЦ м. Вінниці, за ініціативи отців Згромадження Воплоченого Слова, проходила зустріч монашества Греко-Католицької та Римо-Католицької Церков. Ця зустріч відбувалася з нагоди Року монашества в Католицькій Церкві та Року Митрополита Андрея Шептицького в УГКЦ та Україні.

СИНОД ЄПИСКОПІВ ПОЯСНИВ ЯК В УГКЦ ПРИЧАЩАТИ НЕМОВЛЯТ І ДІТЕЙ

Для того, щоб допомогти священникам у справі причастя дітей, Синод Єпископів УГКЦ, який цього року відбувся в Івано-Франківську, затвердив Інструкцію щодо причастя немовлят і дітей в УГКЦ. Особливо звертається увага на дітей щойно охрищених та миропомазаних та тих, які позбавлені користування розумом. Таким можна уділяти Пресвяту Євхаристію. Однак священнослужитель повинен зважати на здатність дитини спожити Пресвяту Євхаристію. Якщо є сумнів, то варто «причастити тільки Крові Господньої». Також дитину, якій виповнилося сім років, слід заохочувати до прийняття св. таїнства Покаяння.

ТРІО СВЯЩЕНИКІВ СПІВОМ ВШАНУВАЛО МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

1 листопада незвичайний співочий колектив України – тріо греко-католицьких священників «Новий час» – з нагоди Року Митрополита Андрея Шептицького взяв участь у духовному концерті на Сокальщині (Львівська обл.). Захід проходив у м. Соснівка та був присвячений 150-річчю з дня народження Праведного Митрополита.

УРОЧИСТЕ ПОСВЯЧЕННЯ ДОМУ ТОВАРИСТВА «СВЯТА СОФІЯ» У США

Після кількомісячного ремонту Дім Релігійного товариства українців-католиків «Свята Софія» США (ТСС А) знову відчинив двері для української громади. Обряд посвячення будинку здійснив Високопреосвящений Стефан Сорока, Митрополит-Архієпископ Філадельфійський. У своєму слові до зібраних владика Стефан привітав членів Товариства з «поверненням додому». За його словами, цей дім «знову готовий стати осередком активної діяльності».

У ТЕРНОПІЛІ МОЛИТОВНОЮ ХОДОЮ ВШАНУВАЛИ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Молитовною ходою від Архикатедрального собору до пам'ятника Андрею Шептицькому тернополяни відзначили річницю від дня його кончини. Процесію із хоругвами очолили священники Тернополя. Відтак вони відслужили біля його погруддя молебень за Україну. Організатором виступила Комісія у справах молоді Тернопільсько-Зборівської архієпархії УГКЦ, члени ТУСК «Обнова» та молодіжні організації Тернополя.

КАТЕХИТИ ОТРИМАЛИ

ЩОРІЧНЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ НА СВОЮ ПРАЦЮ

У рамках відзначення Дня катехита катехити Коломийсько-Чернівецької єпархії УГКЦ отримали щорічне благословення на свою діяльність від Правлячого архиєрея Василя (Івасюка). З цієї нагоди у катедральному соборі Преображення Христового владика Василь у співслужінні двадцяти священників звершив Божественну Літургію. На святкування прибуло близько півсотні катехитів єпархії.

ХРАМОВЕ СВЯТО ЦАРЯ ХРИСТА УГКЦ У ЛУГАНСЬКУ

У свято Царя Христа греко-католики м. Луганська торжественно святкували своє храмове і престольне свято. На Божественній Літургії було близько сорока осіб. Прекрасним доказом прослави і визнання Христа як Царя була присутність на Літургії і вірних римо-католицької парафії, і двох православних священників, які прийшли розділити з греко-католицькою громадою радість їх храмового свята. Після многоліття Папі Римському, Блаженнішому Святославу, правлячому єпископу парафіянам та гостям у храмі Царя Христа було здійснено водосвяття, окроплення свяченою водою та мирування присутніх.

ВШАНУВАЛИ СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ ВЛАДИКИ СОФРОНА МУДРОГО

31 жовтня, у першу річницю відходу до вічності владики Софрона Мудрого, в Архикафедральному і Митрополичому соборі Воскресіння Христового, що в Івано-Франківську, молитвою вшанували світлу пам'ять усопшого архиєрея. Заупокійну Божественну Літургію очолив Архиєпископ і Митрополит Івано-Франківський Володимир (Війтишин).

Разом із митрополитом молилися єпископ-помічник Івано-Франківський Йосафат та священнослужителі архиєпархії. Численні вірні спільно з семінаристами духовної семінарії прийшли помолитися за душу владики Софрона.

Після Божественної Літургії духовенство на чолі з Архиєпископом Володимиром помолилися парастас. Услід за цим у крипті Архикафедрального собору було відслужено парастас за душі похованих там єпископів.

Прес-служба Івано-Франківської архиєпархії

У ДРОГОБИЧІ ОСВЯТИЛИ НОВИЙ ЧЕРНЕЧИЙ ДІМ

Наприкінці жовтня в Дрогобичі відбулося освячення чернечого дому Згромадження сестер святого Йосифа. З цієї нагоди в монастирській каплиці Успіння Пресвятої Богородиці канцлер єпархії о. Тарас Гарасимчук відслужив святу Літургію. По її завершенні відбувся Чин освячення обителі, яку сестри назвали на честь святого Івана Богослова. Участь у молитві, окрім місцевих сестер, взяли також монахині зі Львова та з Росії.

Вітаючи сестер, о. Тарас наголосив на значенні чернечого покликання: «Монашество – це преображення небесного в земне, а земного – в небесне». За словами проповідника, сестри-монахині є свідками Божої любові. Саме любов до Господа спонукала їх покинути світ і стати Христовими невістами. Свою любов до людей вони виявляють через щиру молитву.

Додамо, що в монастирі Згромадження сестер святого Йосифа в м. Дрогобичі проживає троє сестер, які опікуються благодійним садком «Ангелятко» та займаються катехизацією дітей при парафії Пресвятої Трійці. Настоятелькою чернечого дому є с. Єфросинія (Сеник).

о. Олег ЧУПА,
прес-секретар

Самбірсько-Дрогобицької єпархії

У ЧІКАГО БЛИЗЬКО 200 СВЯЩЕНИКІВ МОЛИЛИСЯ ЗА УКРАЇНУ

Близько двох сотень священників Української Греко-Католицької Церкви з'їхалися з різних штатів Америки до Чикаго на спільну конференцію, що тривала з 20 по 23 жовтня. Такі конференції відбуваються щоп'ять років і є нагодою для священнослужителів обмінятися думками з приводу тих питань, які турбують понад 60 тисяч їх вірних. Цього року особливу увагу приділили соціальним питанням і питанням сімейних цінностей, відповідно до теми Синоду католицьких єпископів у Ватикані.

Однією з найголовніших подій конференції була урочиста Божественна Літургія в церкві св. Йосифа Обручника в Чикаго. Літургію очолив Митрополит Стефан (Сорока), Архиєпископ Філадельфійський. Участь у конференції взяли священники із більшості штатів Америки: від Нью-Йорка до Каліфорнії, від Північної Дакоти до Техасу.

У рамках конференції священники відвідали школу св. отця Миколая в Чикаго, що є однією зі щоденних шкіл УГКЦ в Америці. Крім того, вони відвідали Український національний музей, де зараз триває унікальна виставка про митрополита Андрея Шептицького.

vidia.org

Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав освятив на Київському міському будинку вчителя в Києві меморіальний барельєф праведному митрополитові Андрею Шептицькому, при цьому назвавши цю подію історичною. «Ми, – сказав він, – щойно були учасниками повернення митрополита Андрея до Києва, але цим разом – у його барельєфі, який ми урочисто освятили на фасаді цієї історичної будівлі».

На відкритті пам'ятного барельєфу були присутні численне духовенство, громадські та

Відзнака блаженного священномученика Омеляна Ковча від Патріарха

У Київському міському будинку вчителя Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав вручив благодійникам і волонтерам Відзнаку блаженного священномученика Омеляна Ковча за особистий приклад жертвості та гуманізму. Блаженний священномученик Омелян Ковч був послідовником ідей митрополита Андрея та віддзеркаленням ідеалу священнослужителя, що його плекав великий Митрополит.

За словами Патріарха, кожен із цьогорічних лауреатів, подібно як митрополит Андрей, робить для своїх ближніх добро, ламаючи тим самим різні людські обмеження: релігійні, національні.

Відзнака Блаженного священномученика Омеляна Ковча вручається вг'яте. Цьогорічними лауреатами стали:

- Кшиштоф Становський (Польща) – благодійник, голова правління Міжнародного фонду солідарності, один із найактивніших організаторів гуманітарної допомоги з Польщі пораненим на Майдані та українським військовим.

- Уляна та Марко Супруни (Канада-Україна) – благодійники, засновники проекту «Захист патріотів», завдяки якому курсанти військових училищ та десятки тисяч українських вояків по-

Блаженніший Святослав освятив приміщення реорганізованого радіо «Воскресіння». Студію радіо перенесли до Києва. Теперішнє його приміщення знаходиться біля Патріаршого собору Воскресіння Христового. Змінилася і концепція радіоефіру – відтепер це суспільно-релігійний проект, в якому порушуватимуться теми, цікаві для широкого загалу.

Як повідомив о. Ігор Яців, «Воскресіння. Живе радіо» – це цілодобова інтернет-радіостанція, мовлення якої, з одного боку, продовжує добрі традиції радіо «Воскресіння», а з іншого – переносить діяльність на вищий якісний рівень, маючи

Блаженніший Святослав освятив пам'ятну дошку праведному митрополитові Андреєві в Києві

культурні діячі, представники влади, зокрема, віце-прем'єр з гуманітарних питань В'ячеслав Кириленко, який у своєму слові відзначив, що «митрополит Андрей Шептицький не належить лише західній частині України, він не належить лише Греко-Католицькій Церкві, – він належить усій Україні».

Блаженніший Святослав сердечно подякував усім, хто допоміг виготовити цю меморіальну таблицю. Також подякував усім жертводавцям, які підтримали, щоби гідно відзначити у столиці 150-річчя Мойсея українського народу – митрополита Андрея Шептицького.

Авторами меморіальної дошки є художник Любомир Медвідь та скульптор Іван Микитюк.

йшли вишколи з медичної допомоги на полі бою та отримали персональні аптечки.

- «Друзі України в Ізраїлі» (Ізраїль) – благодійна організація, яка надала потужну допомогу українським воякам, пораненим, дитячим будинкам та біженцям, організувала стажування українських хірургів у лікарнях Ізраїлю.

- отець Василь Іванюк (Україна) – декан Краматорського деканату УГКЦ. Навертає людей на Донеччині до християнства та українських цінностей, організовує допомогу українським воякам, біженцям, дітям із обмеженими можливостями.

- Клавдія Поліщук (Україна) – благодійниця, яка віддала пораненим бійцям усі кошти, які їй виплатив німецький уряд як компенсацію за злочини, вчинені нацистами.

Глава Церкви привітав із нагородженням усіх цьогорічних лауреатів. «Ви отримуєте, – зазначив Блаженніший Святослав, – нагороду в ювілейний рік. Цей рік особливо надихає, бо є непростим, але в ньому ми кажемо одне одному: «Нехай Божа мудрість поведе нас».

Оновлене радіо «Воскресіння» заговорить по-новому

на меті створення сучасного радіопродукту.

Автори нової радіостанції зазначають, що за мету ставлять спілкування з аудиторією на будь-які теми, які цікавлять сучасну людину, але з позицій людини воцерковленої. Програмна політика не обмежуватиметься трансляціями богослужінь чи проповідями. Тут будуть і зустрічі з цікавими особистостями, і дискусії, і новини, і спорт, і музика. Але над всім цим пануватиме гасло: «Про все на світі – з вірою і любов'ю».

Особливу увагу приділено музичному наповненню ефіру. Крім основного каналу мовлення, де між розмовними відрізками панує спокійна музика з елементами джазу, лаунжу, електроніки, започатковано кілька додаткових каналів з «музичною спеціалізацією». Наприклад, один із них транслює гімн «Ave, Maria» у найрізноманітніших виконаннях – від академічних хорів до джазових інструментальних. Таких версій уже зараз у базі «Живого радіо Воскресіння» є кілька сотень.

Усі ці заходи стали можливі завдяки допомозі німецької благодійної організації «Церква в потребі».

Храм Вишгородської ікони Божої Матері УГКЦ, що на Київщині, зарахований до базилік Вселенської Церкви. Папа надав право особливого відпусту тим вірним, які прийдуть до храму в прощі та молитимуться перед копією ікони Вишгородської ікони Божої Матері.

Про це повідомив Глава і Отець УГКЦ Блаженніший Святослав після Архиєрейської Божественної Літургії в Патріаршому соборі Воскресіння Христового УГКЦ у Києві 1 листопада. За словами Глави Церкви, ця копія була прикладена до оригіналу, який князь Боголюбський

Капелани молилися в Патріаршому соборі

Наприкінці жовтня близько 20 священників-капеланів УГКЦ на чолі з єпископом Михаїлом (Колтуном), керівником Департаменту Патріаршої курії УГКЦ у справах душпастирства силових структур, прибули до Патріаршого собору Воскресіння Христового, щоб спільно помолитися за мир в Україні. Капелани прибули до Києва задля участі у конференції, присвяченій встановленню інституту капеланства у військових структурах України.

Під час Божественної Літургії до священників та вірних зі словом звернувся архиєрей: «До нашого покликання Бог додає свою ласку і вона діє так як Євангелія, так як Ісус Христос, і так як апостоли та Його учні. Господь дає завдання, яке ми успішно реалізуємо. Реалізуємо, попри усі труднощі, на які натрапляємо в нашому житті, реалізуємо, щоб не знеохочуватися... Усім

У третю неділю жовтня владика Михайло (Бубній), екзарх Одеського та адміністратор Кримського екзархату УГКЦ, із пастирським візитом прибув на парафію Покрови Пресвятої Богородиці м. Євпаторія, з нагоди святкування десятиліття парафії. На подвір'ї храму архиєрея зустріла численна євпаторійська громада вірних та гостей, що прибули на святкування з різних куточків Кримського екзархату, а саме – з м. Сімферополя, м. Севастополя, м. Ялти, м. Керчі та найближчих околиць м. Євпаторії. Запашним короваєм і сердечними побажаннями вітали владика маленькі діти та парох о. Богдан Костецький.

Архиєрейську Божественну Літургію владика

Вишгородська святиня отримала право повного відпусту

поцупив і привіз до Москви ще в княжі часи. Там ця ікона називається Володимирською іконою Божої Матері.

У Декреті Апостольської Столиці, зокрема, йдеться: «Зважаючи на особливу потребу відновлення духовних зв'язків із базилікою Папи Ліберія, у формі зв'язку духовного споріднення, на вдоволення прохання, представленого Апостольською пенітенціарією, постановляємо, що в деяких випадках був уділений повний відпуст, тотожний із тим, що його привілей уділяти належить базиліці Святої Марії Більшої. А саме в день храмового празника базиліки Папи Ліберія (5 серпня), у день храмового празника дотичної Церкви, в усі дні літургійних торжеств на честь Пресвятої Богородиці, у будь-який день, довільно вибраний окремими вірними, щоразу коли відбуватиметься паломництво. Ця церква вписана до реєстру базиліки з посиланням на відповідний документ Апостольської пенітенціарії».

бажаю набиратися цього євангельського досвіду, щоб ми працювали так, щоб Євангелія жила в нас і в нашому середовищі».

Після Божественної Літургії присутні заспівали «Боже, великий, єдиний», а на згадку про подію зробили спільне фото.

Прес-служба Київської архієпархії

Парафія в Євпаторії відзначила десятилітній ювілей

Михайло відслужив у співслужінні з єпископом-помічником Одесько-Сімферопольської дієцезії РКЦ в Україні владикою Яцеком та духовенством двох обрядів.

Після завершення богослужіння владика Михайло привітав о. Богдана Костецького та вірних з храмовим святом і 10-літнім ювілеєм від заснування парафії та подякував усі парафіянам «за стійкість у вірі» та «любов до своєї Церкви», за те, що, попри всі бурхливі події, «ви вистояли і зберегли ту любов до свого обряду».

Відтак були зачитані та вручені грамоти від Блаженнішого Святослава, Отця і Глави УГКЦ, та від адміністратора Кримського Михайла (Бубнія). Опісля відбувся чин освячення води та окроплення нею всіх присутніх. Продовжилися урочистості спільною конференцією, під час якої було переглянуто фотоматеріали з історії заснування та розвитку парафії.

Прес-служба Одеського екзархату

ВИСОКА НАГОРОДА ДЛЯ ДОКТОРА БОГОСЛОВ'Я О. ТАРАСА БАРЩЕВСЬКОГО

У рамках святкування інавгурації нового академічного року в Папському салеціанському університеті отцю-доктору Тарасу Барщевському, доценту кафедри богослов'я Українського католицького університету, заступнику директора Катехитично-педагогічного інституту УКУ, координатору біблійних читань УГКЦ, вручили медаль університету за відмінний захист докторської дисертації. Такі медалі вручаються тим, хто, закінчивши навчальну програму обов'язкових студій у вказаний час, отримав найвищу оцінку (Summa cum laude, 30/30) за наукову працю та її захист.

Ця нагорода, за словами ректора Папського салеціанського університету проф. Мауро Мантовані, є символічним жестом, що визнає публічно тих, які показали з інтелігентністю і старанністю свою пошану до науки та навчання як щось важливе для життя і намагаються перемінити їх на мудрість. Ця нагорода – жест взаємної любові і заохочення для нових студентів.

Щиро вітаємо о. д-ра Тараса Барщевського, бажаємо подальших здобутків в науці, щоб донести Боже Слово до кожної української душі. Радіємо, що наша Церква виплекала провідного бібліста, який має любов до Божого Слова та його розуміння і щедро передає її іншим.

Інформація від Патріаршої катехитичної комісії

УПРОДОВЖ 2015 РОКУ 40 РЕЛІГІЙНИХ ГРОМАД ВИРІШИЛИ РОЗПРОЩАТИСЯ З МОСКОВСЬКИМ ПАТРІАРХАТОМ

Все більше православних українців здійснюють конфесійні переходи від УПЦ (МП) до УПЦ КП. Про це повідомили під час круглого столу в Комітеті з питань культури і духовності, який відбувся у Києві 28 жовтня. Участь у заході взяли народні депутати України, представники Всеукраїнської ради Церков і релігійних організацій, органів центральної виконавчої влади, Генеральної прокуратури України, експертів у сфері свободи совісті та захисту прав людини, громадських організацій.

Як передає Еспресо.TV, під час круглого столу повідомили, що з початку 2015 року по жовтень втричі зросла кількість конфесійних переходів. Якщо минулого року їх було 28, то зараз про намір змінити конфесійну приналежність заявили 67 громад.

Найбільше переходів зафіксовано з Московського Патріархату до Київського – 40.

Серед областей лідирує Рівненська область – 11 переходів.

Далі йдуть:

Київська – 8,

Полтавська – 5,

Кіровоградська – 5

Тернопільська – 4.

8 громад УАПЦ заявили про своє бажання приєднатися до УПЦ КП, а 4 громади Київського Патріархату навпаки – вирішили перейти до Автокефальної Церкви.

Змінився і рейтинг довіри людей до Церкви. Якщо до 2015 року найбільше люди довіряли Церкві, другу позицію посідала армія, третю – громадські організації і волонтери, то з 2015 цей показник змінився: на першому місці опинилися волонтери, а Церква опустилася до третього рядка.

РІСУ

ГРЕКО-КАТОЛИКИ М. СЛАВУТИЧ МОЛИЛИСЯ ЗА УКРАЇНСЬКИХ ВОЇНІВ

Цими днями вірні УГКЦ м. Славутич, що на Чернігівщині, підтримали молитовну акцію на підтримку українських воїнів. Священик УГКЦ в Славутичі о. Юрій Логаза зазначив: «Сьогодні кожен вірний Славутича має можливість долучитись до цієї акції. Для цього потрібно лише заповнити листівку в храмі, де молимося».

В листівці міститься загальне звернення до воїна, а також графа, в якій можна самому дописати слова вдячності та підтримки захисникам України. Кожен може підписатись та запевнити воїнів в особистій молитві. Згодом ці листівки о. Юрій передасть капеланам, які, в свою чергу, доставлять їх нашим захисникам.

Прес-служба Київської архієпархії

Мандруючи Інтернетом

НАЙДАВНІШИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ХРАМ ЗНАЙДЕНО У ЙОРДАНІЇ

У Йорданії під однією з найстаріших християнських церков у світі знайшли ще давнішу печеру. Місцеві археологи стверджують, що там жили, молилися та перехувалися від ворогів 70 учнів Ісуса Христа. Пам'ятка розташована в місті Ріхаб, що заховалося високо у горах на півночі Йорданії поблизу сирійського кордону. Зараз воно повністю мусульманське, але колись тут був ледве що не центр християнства. На маленькій території археологи розкопали 33 церкви.

Просто неба тепер можна побачити долівки храмів із мозаїками VII століття та штукатурку на стінах церкви 230 року від Різдва Христового. Саме під цим найдавнішим храмом і виявлено печеру апостольських часів. У ній збереглися лавки та звернений на схід вівтар. Через дірку в стелі християнам передавали їжу місцеві, котрі підтримували їх. Археологів вразив короткий напис на одній з мозаїк: «70 улюблених Господом та Святою». Це дуже перегукується з євангельською оповіддю про ширше коло 70 учнів-апостолів і Богородицю. «Тут знайшли монети і хрестики того часу», – розповідає начальник відділу розвитку Ріхаба Алі Хазар.

У місті вважають, що в печері під час гоніння перехувалися саме учні Ісуса Христа. Тут вони молилися та звершували перші християнські обряди. А, отже, мова може йти про найстаріший із відомих християнський храм у цілому світі. Знахідку в Ріхабі вже наступного року візьме під охорону держава. У Йорданії обіцяють запросити кращих археологів планети, щоб вони ретельно все вивчили.

СВЯЩЕНИК ПОЖЕРТВУВАВ НИРКУ СПІВБРАТУ-МІСІОНЕРОВІ

У 2000 році брат Рафаеле Грассо, місіонер-облат Марії Непорочної, пережив трансплантацію нирки, однак пересадка вдалась не повністю, і через 10 років йому довелося перенести діаліз, що послаблює організм та значно впливає на кожен день життя хворого.

7 жовтня один зі співбратів Грассо – брат Маріо Камарда, ОМІ – зробив щедрий і заохочуючий до життя подарунок – одну зі своїх нирок. Він каже, що це – «дар від самого себе для брата, аби він міг жити». Два облати знаються з 1975 року, коли вони разом готувались до таїнства Священства. Брат Маріо згадує, що коли вони були у семінарії, хтось запитав їх: «Чи ви готові віддати своє життя за іншого?» Продовжуючи, монах підкреслив: «Я вирішив це зробити: якщо я можу підтримати життя іншої людини і полегшити страждання, то чому б не допомогти йому?»

Оскільки вони не є кровними родичами, то повинні були чекати рішення трибуналу в Пізі, перш ніж здавати аналізи і починати трансплантацію. Минуло дев'ять місяців очікування, поки брат Маріо був визнаний найбільш сумісним донором.

Сама операція пройшла успішно, і тепер брат Рафаеле поволі одужує, – повідомляє Християнський портал KIPYOC з посиланням на КМЦ. Він заявляє: «Тепер я повинен піклуватися про подарунок, бо це – плід акту любові мого співбрата».

ІЗРАЇЛЬ ЗНЯВ ЗАБОРОНУ НА ВІДВІДУВАННЯ МЕЧЕТІ АЛЬ-АКСА

Ізраїльська влада скасували обмеження на відвідування палестинськими віруючими храмового комплексу мечеті Аль-Акса в Єрусалимі, повідомляють місцеві ЗМІ. Такому рішення уряду країни передувало звернення палестинського лідера Махмуда Аббаса до сил безпеки Палестинської національної автономії та політичних партій з закликом не допустити ескалації протистояння.

Заворушення, які тривали протягом трьох тижнів у Східному Єрусалимі, перекинулися на Тель-Авів, де палестинці, що мають ізраїльське громадянство, закидали камінням співробітників поліції. Внаслідок сутичок в Єрусалимі та на Західному березі Йордану загинуло четверо ізраїльтян і двоє палестинців. У зв'язку з цим влада Ізраїлю заборонила відвідування храмового комплексу Аль-Акса мусульманам-чоловікам віком до 50 років.

Папа Франциск: час для викорінення забобонів щодо циган

26 жовтня Папа Франциск прийняв на аудієнції у Ватикані близько п'яти тисяч представників ромської (циганської) народності під час їхнього паломництва до Риму. «Я б хотів, щоб і ваш народ почав нову історію. Щоб перегорнулася сторінка. Настав час для викорінення вікових забобонів, упереджень і взаємної недовіри, які часто знаходяться в основі дискримінації, ра-

сизму та ксенофобії», – сказав Святіший Отець.

У той же час Папа закликав присутніх на аудієнції ромів «не давати засобам комунікації та суспільної думки приводів погано говорити» про себе. «Як всі громадяни, ви можете сприяти добробуту і прогресу суспільства, поважаючи його закони, уникаючи обманів, удавання, шахрайств і нарікань та інтегруючись у нього також через емансипацію нових поколінь», – сказав він.

Папа Франциск закликав своїх гостей не заважати дітям здобувати освіту, щоб мали доступ до світу праці, – повідомляє Радіо Ватикан. Він наголосив на важливості сприяння шкільної та робочої інтеграції ромів у суспільство. «Ми не хочемо більше спостерігати за сімейними трагедіями, в яких діти помирають від холоду або в пожежах, або ж стають об'єктами в руках розбещених осіб, а молодь і жінки зв'язуються з торгівлею наркотиками і людьми», – зауважив понтифік.

В Італії анулювали всі одностатеві шлюби

Сотні одностатевих шлюбів були анульовані в Італії після того, як Державна Рада країни скасувала їх легальний статус.

Одностатеві шлюби в Італії не легалізовані, і це не дивно, оскільки країна знаходиться під великим впливом Ватикану. Але, незважаючи на це, деякі ліберальні мери кидали виклик закону, реєструючи союзи, які сформувалися за кордоном.

Групи, які захищають права гомосексуалістів, зустріли закон з обуренням, особливо тоді, коли стало ясно, що в його прийнятті брало участь католицьке товариство «Opus Dei», члени якого ведуть строго благочестивий спосіб життя.

Заступник міністра МЗС та член центру Демократичної Партії Бенедетто Делла Ведрова сказала, що це рішення «не

було перемогою ні для кого, але стало поразкою для всіх». За її словами, цей закон повертає Італію на стартові позиції щодо прав гомосексуалістів.

Відзначимо, що в разі визнання одностатевих шлюбів у країні у гомосексуалістів з'явилися б ті ж права та забезпечення безпеки, як у гетеросексуальних подружніх пар. 316news.org

В одній з церков в Австралії заговорила ікона Діви Марії

Під час богослужіння парафіянам церкви святого Шарбеля в Сідней вдалося зняти на відео незвичайну ікону Діви Марії з Ісусом Христом на руках. У відеороликах видно, як під час молитви в церкві ворухнуться губи Марії на чудотворній іконі.

Одна з парафіянок церкви – Кірстен Кейроуз – зізнається, що була вражена рухами губ Діви Марії, адже це чітко бачили всі учасники богослужіння.

«Під час молитви мої друзі сказали мені подивитися на ікону біля вівтаря. Коли я підняла очі й подивилася на Діву Марію, то побачила, як вона читає молитву разом з нами. У мене побігли мурашки по всьому тілу. Я не

могла повірити своїм очам, я продовжувала кліпати, думаючи, що мені, можливо, просто здалося», – говорить вона.

В автентичності відео немає сумнівів, стверджують експерти, проте, на відміну від віруючих, які називають це дивом, вони скеп-

тично припускають, що рухи губ зображеної на іконі Діви Марії можуть бути результатом руху камери й освітлення в церкві.

«Я вважаю, що це, все-таки, чудо. І справа не в освітленні, оскільки всі ми бачили, як її губи почали рухатися, а потім зупинилися, і знову заговорили в молитві», – говорить Кейроуз.

Її слова підтверджує ще один парафіянин сіднейської церкви, автор другого відеоролика, що з'явився в мережі.

«Я і раніше бачив у цій церкві щось подібне, але ніколи не думав записати це на відео, поки не побачив ролик в інтернеті. Я вважаю, що це знак того, що Бог з нами», – каже Джордж Акарі.

Бойовики «Ісламської держави» стратили 20 християн: вони не відмовилися від віри

Християнська місія допомоги повідомляє про жахливе вбивство, яке сталося 28 серпня в селі неподалік від сирійського Алеппо: страчено два десятки місцевих християн. Перед стратою групи з 12 християн бойовики «Ісламської держави» піддали катуванню 12-річного хлопчика, відрізавши йому кінчики пальців. Хлопчик був сином сирійського християнського лідера і разом з іншими християнами відмовився зраджувати свою віру.

7 серпня родичі страчених заявили про їх викрадення ісламістами. Перед стратою бойовики запитали християн, чи правда, що ті полишили іслам і прийняли християнство. Після ствердної відповіді їм запропонували повернутися в іслам. Коли всі християни заявили, що не відмовляться від Христа, ісламісти відрізали хлопчикові пальці й побили його. По цьому вони звернулися до його батька й пообіцяли, що припинять тортури, якщо всі повернуться в іслам. Тоді батько хлопчика, очільник християнської громади відповів за всіх, заявивши, що це неможливо. Після цього ісламісти почали бити його і ще двох чоловіків. Потім усіх трьох разом із хлопчиком було розіп'ято на очах інших. Після цього, ймовірно, кати ще раз запропонували тим,

що залишилися, повернутися в іслам. Після чергової відмови всі були страчені. Як повідомляє «Gospel Herald», під час страти одна з жінок закричала: «Ісусе!»

У той же день були обезголовлені ще 8 християн, включно з жінками, повідомляє «Daily Mail». Перед смертю їм прилюдно були подані ті ж пропозиції. Дві жінки (29 і 33 роки) перед стратою були з'валтовані. Як повідомляє «Christian aid», перед стратою всі восьмеро християн, стоячи на колінах, молилися вголос. Після страти їхні тіла повісили на хрести.

Згідно з законами шаріату, перед тим, як убити відступника від ісламу, йому потрібно запропонувати повернутися в іслам. Однак під час війни відступника вправі вбити кожен без особливих розглядів і суду.

Естонія відзначає 800-річчя посвячення Пресвятій Богородиці

Вісімсот років тому, 1215 року, Папа Інокентій III поблагословив посвячення Лівонії (сьогодні – Естонія та Латвія) Пречистій Діві Марії. Це було одне з перших в історії Церкви посвячення якоїсь країни Пресвятій Богородиці. Відтоді ці землі почали називали «марійськими».

З нагоди цієї річниці в неділю, 6 вересня, під час урочистого богослуження в катедральному соборі Таллінна, Апостольський адміністратор Естонії Філіп Журдан та Ризький архієпископ (Латвія) Збігнєвс Станкевічс відновили посвячення Естонії Божій Матері, – повідомляє Християнський портал КІРІОС з посиланням на Радіо Ватикан. З нагоди

800-річчя цього акту в країні від 7 вересня 2014 року тривають різні пропам'ятні заходи.

Сьогодні Католицька Церква в

Естонії має статус Апостольської адміністрації, яка об'єднує 9 парафій. Створена 1924 року Папою Пієм XI, який виокремив її з Ризької архидієцезії, вона є найстаршою Апостольською адміністрацією у світі. Першим після протестантської Реформації естонським єпископом став Едвард Профіттліх, який був страчений радянською владою в 1941 році, і нині триває процес його беатифікації. Протягом радянського періоду осідок адміністрації залишався вакантним, опісля, аж до призначення у 2005 р. теперішнього адміністратора Філіпа Журдана. Провід адміністрації здійснювали Апостольські нунції.

Вчені стверджують, що відновили вигляд св. Розалії Лімської

Учені, що дослідили череп Розалії Лімської (1586-1617), стверджують, що їм вдалося відновити справжній вигляд святої. Наукові співробітники перуанського університету св. Мартіна де Порреса і бразильської антропологічної та судово-медичної державної комісії за допомогою новітніх технологій відновили обличчя св. Розалії і двох інших католицьких подвижників, хто місією трудився в Латинській Америці 300 років тому.

Черепи св. Розалії, св. Мартіна де Порреса і св. Івана Масіаса протягом трьох століть дбайливо зберігалися в церкві св. Домініка в Лімі. Під наглядом ченців-домініканців останки

святих були перевезені в одну з клінік перуанської столиці.

Першим був відновлений вигляд святої Розалії: дослідники дійшли висновку, що вона була «красивою жінкою з м'якими рисами обличчя». У подвижницькі були великі очі, що не відображено на її класичних зображеннях, – повідомляє Християнський портал КІРІОС.

Свята Розалія народилася в Лімі в 1586 році в іспанській родині. У ранньому віці вирішила присвятити своє життя Богові. Кожен день вона ревно молилася, обмежуючи себе в їжі і сні. Згодом вступила до III Ордену св. Домініка. У 31-річному віці померла після трьох років хвороби в 1617 році.

Пакистан за останні роки покинуло понад 100.000 християн

Через зростання насильства і дискримінації проти християн десятки тисяч віруючих залишають Пакистан. За словами англійського єпископа Лахора Александра Джона Маліка, останні роки були позначені збільшенням кількості злочинів проти християн, – повідомляє Християнський портал КІРІОС.

«Через дискримінації та переслідування понад 100 тисяч пакистанських християн виїхали з країни і знаходяться зараз в таборах біженців ООН в Таїланді, на Шрі-Ланці, в Малайзії і на Філіппінах, – заявив єпископ. – Через закон про

«богохульство» і нетерпимість пакистанські християни стикаються з дискримінацією та жорстоким поводженням з боку мусульман і з боку держави. Після звинувачень в «богохульстві» на адресу одного християнина або сім'ї, напад піддається увесь християнський квартал. Будинки християн спалюють, жителів жорстоко б'ють або вбивають».

Єпископ Александр також зазначив, що сотні молодих дівчат з християнських сімей щорічно викрадають, змушують приймати іслам і видають за мусульман.

«У багатьох випадках членам релігійних меншин майже неможливо домогтися справедливості від державних установ, як ото судової системи чи міської влади, – продовжує єпископ. – Тому багато людей обирають життя біженця, продають свої речі і виїжджають в інші азійські країни. Понад 6 млн християн, що живуть у Пакистані, надзвичайно вразливі», – підсумовує він.

Пакистанський міністр у справах релігій Мухаммед Амін-уль Хаснат Шах погодився з цією заявою єпископа, назвавши «кризою, що торкнулася всіх пакистанців, величезний потік біженців – пакистанських християн». За його словами, це не вперше в історії, коли релігійні меншини прагнуть виїхати за кордон у пошуках безпеки. Уряд намагається вирішити цю проблему.

Число зруйнованих церков в Нігерії перевищило за 1000

Торік переслідування християн на півночі африканської держави Нігерія неймовірно посилилися. Часто повідомляється про випадки жорстокості з боку бойовиків армії «Боко-Харам», яка мріє про створення африканського халіфату. Кількість зруйнованих церков і розорених

християнських громад вже перевищила тисячу. Лише за осінь минулого року понад 200 храмів та молитовних будинків було перетворено на руїни.

Нещодавно бойовики провели операцію з захоплення провінційної столиці Майдугурі (Борно). Однак ця акція не

вдалася. І якщо адміністрація президента Джонотана не вживе радикальних заходів, захоплення міста може призвести до серйозного лиха. Зараз в Майдугурі знайшли притулок не тільки місцеві жителі, а й понад півтора мільйона біженців.

Мандруючи Інтернетом

ЗА РОКИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ У СІРІЇ ЗРУЙНОВАНО 63 ЦЕРКВИ

За 4 роки війни 14 храмів були повністю спалені, 7 – зруйновані екстремістськими групами («Ісламська держава», «Аль-Нусра»), ще 40 практично повністю зруйновані бомбардуваннями.

Про це повідомляється в доповіді, опублікованій правозахисною організацією «Syrian Network for Human Rights», повідомляє інформаційне агентство «Ромфея».

Крім того, у доповіді говориться, що дві церкви, в яких була повністю знищена вся християнська символіка і святі речі, перетворені бойовиками в військові бази.

Експерти заявляють також, що військові злочини, в результаті яких були «навмисно зруйновані» церкви, знищені християнські святині, збиті хрести, спалені ікони, аж ніяк не були «випадковістю».

У ПАКИСТАНІ РАДИКАЛИ ОБСТРІЛЯЛИ ЦЕРКВУ

У столиці пакистанської провінції Пенджаб – Фейсалабаді – банда ісламістів на мотоциклах здійснила напад на церкву, що знаходиться поряд з поліцейською дільницею. Злочинці обстріляли храм, вибили вікна і підпалили церковні ворота, – повідомляє Седмица.Ru

Місцеві жителі прибули на місце події і почали гасити пожежу. Незабаром вдалося затримати підозрюваних.

Парафіяльний священик Ділавар Масих сказав, що через стрілянину «християнська громада знаходиться в стані сильного стресу. Незважаючи на те, що ніхто не загинув і не поранений, зловмисники чітко дали зрозуміти, що християни і їх святині знаходяться в небезпеці і в будь-який час можуть піддатися нападу терористів».

ЧЕРНЕЦЬ ВРЯТУВАВ ЧАСТИНУ ХРИСТІЯНСЬКОЇ СПАДЩИНИ ІРАКУ

Іракський монах Наджиб Міхаель зізнався, що він двічі рятував від бойовиків ІГІЛ стародавні рукописи, в тому числі, вірменською мовою. Чернець вже чув постріли і бачив прапор бойовиків, коли вперше зважився рятувати стародавні рукописи, – передає Dailystar.

Так, у 2008 році ченцеві вдалося перевезти дорожню бібліотеку з Мосула в Бахдіді – найбільше християнське місто Іраку.

А коли в червні бойовики ІГІЛ захопили друге місто Іраку – Мосул, котре розташоване недалеко від Бахдіді, він знову перевіз частину рукописів у вантажівку і відвіз їх в Ербиль, в Курдистан.

Серед врятованих ним рукописів – історичні та філософські праці, християнські та мусульманські документи, тексти написані арамейською, сирійською, арабською та вірменською мовами.

19-РІЧНИЙ ХРИСТІЯНИН ОБІЙНЯВ СМЕРТНИКА І ВРЯТУВАВ ЦЕРКВУ ВІД ПІДРИВУ

У пакистанському місті Лахор терорист-смертник спробував проникнути на територію католицької церкви св. Івана. Двоє молодих охоронців завадили йому зайти досередини храму, але радикал вирішив за всяку ціну таки здійснити теракт. Тоді один з охоронців обійняв його в момент самопідриву, передає 316News з посиланням на snlnews.tv. За словами свідків, подвиг молодого людини, яка прикрила собою смертника, врятував багатьох віруючих, які перебували в церкві, – в той час як вибух у сусідньому протестантському храмі спричинив велику кількість жертв.

Молодому охоронцеві Аккашу Баширу було всього 19 років. Юнак, який нещодавно закінчив місцеву селезіанську художню школу, мешкав у християнському районі Йоганнабад.

Під час заупокійної молитви за всіх загиблих прихожан храму св. Івана лахорський архієпископ Себастьян (Шо) підкреслив неocenеність подвигу юнака, який «віддав своє життя за своїх братів у Христі».

«Немає більшої любові від тієї, коли хто душу свою покладе за друзів своїх» (Ів. 15, 13).

Глава УГКЦ: «Справи віри і моралі не можуть бути децентралізовані»

На Синоді Єпископів у Ватикані завершилися дискусії в залі та обговорення в мовних групах. Зараз триває праця редакційної комісії, яка готує підсумковий документ. Користуючись нагодою, редактор української секції Радіо Ватикану поспілкувався з Блаженнішим Святославом. Під час розмови Предстоятель УГКЦ поділився зі слухачами роздумами над ключовими темами, які обговорювалися під час дискусій.

– Ваше Блаженство, добігла кінця XIV звичайна Асамблея Синоду Єпископів Католицької Церкви, яка в центрі уваги поставила тему сім'ї. Розкажіть, будь ласка, які центральні питання піднімалися в синодальних дискусіях?

– Якщо говорити про центральну тему, яка була осердям уваги отців Синоду третього тижня його діяння, це є питання можливості чи неможливості допускати до Святого Причастя тих осіб, які є розлучені і повторно одружені. А відтак – питання відповідального батьківства, як про це говорить енцикліка Папи Павла VI «Humanae vitae». Отож, це дві теми, які сьогодні в центрі уваги. Бо саме на ті два аспекти католицької моралі сьогодні найбільше чиниться тиск з боку різних секулярних кіл. Це викликає серйозне занепокоєння, зокрема, і в отців цього Синоду.

Коли ми говоримо про розлучених і наново одружених... Ще Папа Бенедикт XVI виявив досить чітку позицію Католицької Церкви в цій справі. Як під час Синоду Єпископів обговорювалася ця тематика? Як взагалі Церква може цим людям допомогти?

Гадаю, тут є однаковість отців Синоду. Зокрема, вона була підтверджена, коли підводився підсумок праці у малих групах. Це те, коли ми говоримо про Святе Причастя, зокрема, про можливість чи неможливість Святого Причастя для тих, хто перебуває в стані тяжкого гріха. Це питання є не питанням якогось пастирського методу, – це є питання доктрини Церкви, питання католицької віри, питання розуміння, з одного боку, як святості Таїнства подружжя, а з іншого боку – розуміння також святості і змісту Євхаристії як осердя, вершини християнського життя.

Ми абсолютно однакові говоримо про те, що той, хто живе в стані тяжкого гріха, – чи ми говоримо про ситуацію розлучених і повторно одру-

жених, чи говоримо про будь-який інший гріх щодо Божих заповідей, – вчення Церкви є незмінне: у стані тяжкого гріха до Святого Причастя не можна приступати.

Я би сказав, що абсолютно в усіх звітах, які ми вчора заслухали, було сказано про те, що ніхто з отців Синоду не відчуває себе не просто компетентним, а вповноваженим ставити під запитання віру Церкви. Навіть коли виникало якесь глибоке занепокоєння, то синодальні отці не брали на себе відповідальності навіть щось голосувати «за» чи «проти», як, можливо, цього очікували певні журналісти.

Коли виникали спірні питання чи необхідність уточнити тему таїнственного життя Церкви, її сакраментології, то тут отці Синоду говорили про те, що ми просто звертаємося до Святого Отця, вкладаємо в його руки наше запитання, і він, як автентичний учитель та інтерпретатор традиційної доктрини Церкви, допоможе краще це пояснити.

Але для того, щоб наші слухачі чітко розуміли, у чому полягає сьогоднішня позиція отців Синоду, ми абсолютно однакові говоримо про те, що той, хто живе в стані тяжкого гріха, – чи ми говоримо про ситуацію розлучених і повторно одружених, чи говоримо про будь-який інший гріх щодо Божих заповідей, – вчення Церкви залишається незмінним: у стані тяжкого гріха до Святого Причастя приступати не можна. Чому?

Коли Церква каже, що хтось є в стані тяжкого гріха і не може бути допущений до Святого Причастя, то вона цим нікого не дискримінує, нікого не принижує, а навпаки – таке вчення Церкви є великою захороною і материнською допомогою таким людям. Бо ми знаємо, згідно з повчанням святого апостола Павла, що Святе Причастя можемо прийняти як на спасіння нашої душі, так і на наш суд або осудження. Отже, згідно з наукою святих апостолів і традиційним вченням Церкви, коли хтось приступає до Причастя у стані тяжкого гріха, він ще більше погіршує свій стан, оскільки він чинить новий тяжкий гріх святотацтва.

Отже, сьогоднішнім питанням, над яким роздумували отці, було те, як допомогти тим людям, які живуть у стані такого тяжкого гріха, і як з нього вийти. Яка є покутна дорога, по якій сьогодні Церква може повести людей до навернення, покаяння, а відтак – до можливості поправитися. Бо це є ті умови, згідно з якими, людина може

вилікуватися зі стану тяжкого гріха.

Тут цікавим є внесок саме Східних Церков у тій дискусії, тому що десь, можливо, у латинському Заході поняття про гріх є більш юридичним. Тобто гріх як певний переступ закону, за який наступає певна кара. Так у багатьох простих людей складається таке враження: ага, раз я порушив закон, то, значить, я є покараний. Неможливість Причастя – це є покарання для мене... Ну, то давайте тепер почнемо просити Церкву, аби це покарання в той чи інший спосіб можна було зменшити або відмінити.

У східній церковній духовності гріх розуміється не так, як переступ якогось закону, а розуміється, як страшна недуга, хвороба, яка потребує лікування. Тобто всяка покутна практика в розумінні східного богослов'я є лікувальна,

терапевтична. Таким чином ми допомагаємо зрозуміти багатьом нашим співбратам у єпископстві, що традиційне вчення Церкви про покутну практику, про можливість чи неможливість Святого Причастя для тих, хто живе у стані тяжкого гріха, це не є якась суворона кара для когось, а це є дорога лікування та оздоровлення людської душі.

– З цих слів можна зробити висновок, що Синод Єпископів не є компетентним, наприклад, у матерії догматичній, щоби зробити певні зміни, на що, мабуть, багато хто очікував у темі подружжя... Яка роль Синоду Єпископів Католицької Церкви, якщо ми говоримо про подружжя?

– Я б хотів коротко пояснити компетенції Синоду, бо справді можу передбачити, що в певній мірі після того, коли Синод завершиться, буде певне розчарування в тих, які очікували сенсації.

Папський Синод не має компетенції приймати якісь рішення і видавати якісь закони, тим більше – якісь норми, які б могли міняти дотепе-

рішню практику Церкви. Бо Папський Синод, на відміну від синодів Східних Церков, не є законодавчим органом, а лише дорадчим.

Цікаво було те, що коли були оприлюднені висліди праці в групах, дехто навіть просив, аби назва кінцевого документу Синоду була уточнена. Тобто що це є поради Синоду, звернені до Святого Отця. Для Святого Отця Синод є дорадчим органом, і лише Святійший Отець є компетентний видавати ті чи інші законодавчі акти. Для нього є дуже важливо чути Церкву, як це розуміють отці, для того, щоб уточнювати доктрину Церкви, згідно з її традиційним навчанням, аби сьогодні люди могли її краще, повніше розуміти і згідно з нею жити.

Деякі отці говорили про те, що ми абсолютно не відчуваємо себе компетентними

– Чи синодальні отці за-становлялися над питанням одностатевих подружжів, можливості їх існування?

– Взагалі-то питання явища гомосексуалізму у робочому документі порушувалося. Але отці одразу сказали, що воно немає жодного відношення до питання сім'ї, бо одностатеве життя не можна назвати подружжям. І як би якісь міжнародні лобі не тиснули на Церкву, Церква ніколи, згідно зі своїм сумлінням, будучи вірною вченню Святого Письма, не змінить свого навчання на цю тему. Тому деякі отці рішуче висловилися про те, що питання гомосексуалізму потрібно вилучити з кінцевого документу, оскільки це питання не має нічого спільного з темою Синоду. Тобто покликання і роль християнської сім'ї у Церкві і світі. Питання окремого вчення Церкви про статевість тут абсолютно не на місці.

Ми поважаємо особу, але рішуче застерігаємо її від гріхів. Ми з повагою ставимося до грішника, але не можемо ніколи похвалити його гріхів.

Але з іншого боку говорилося про те, що людська особа, незалежно від того, якими гріхами вона є обтяжена, є і залишається завжди образом і подобою Божою. Людську особу ми завжди мусимо поважати, незалежно від того, які її вчинки. Ми поважаємо особу, але рішуче застерігаємо її від гріхів. Ми з повагою ставимося до грішника, але не можемо ніколи похвалити його гріхів. Це те розрізнення, яке було завжди присутнє в дискусіях синодальних отців. Тому щодо теми гомосексуалізму між отцями є абсолютна однодушність.

Це надзвичайно велика трагедія, велике моральне зло – пропаганда гомосексуалізму як якоїсь моделі поведінки чи навіть намагання на законодавчому рівні прирівняти такий вид співжиття до сім'ї. Такого типу тиск є зневагою сім'ї і подружжя як інституції.

– Перед Синодом єпископів були поставлені дуже чіткі цілі – поглянути на сучасний стан сім'ї, а також пригадуватися над душпастирством сім'ї. На що найбільше в цьому аспекті синодальні отці звернули увагу?

– Я б щодо цього хотів згадати три основні теми. Найперше, саме через те, що інституція сім'ї як така є під дуже сильним тиском, мішенню сучасних нападів на Католицьку Церкву, то всі говорили про необхідність ґрунтовно передумати оцю дорогу приготування молоді пари до Тайни подружжя. Дехто казав,

що така дорога приготування може бути подібна до такого собі новіціату, коли спершу треба допомогти людині повернутися до Бога, віднайти коріння християнської віри в себе, стати справді живим членом Христової Церкви і живим членом живої парафії, щоби потім у тій Церкві, у тій парафії можна було в торжественний спосіб власти Тайнство шлюбу. Тобто ця дорога приготування до шлюбу саме через те, що багато людей відходить від Церкви, втрачає розуміння християнської віри як такої, і це унеможливує сьогодні серйозно ставитися до питання сім'ї і навіть гідно укладати подружжя чи гідно отримувати Тайну подружжя в Церкві. Тож треба переосмислити процес підготування і допомогти людям, які сьогодні часто мають абсолютно відмінні ідеї, погляди на сім'ю від тих, про які навчає Католицька Церква.

Друга тема, яка була в центрі уваги, – яким чином супроводжувати молоду сім'ю, коли вона вже повінчана. Бо є замало когось підготувати до шлюбу, повінчати, а потім покинути її напризволяще. Зокрема, багато отців говорили, що такими делікатними і вразливими є перші п'ять років подружнього життя. І саме в цей час молоді пари потребують особливого супроводу. Говорилося про те, що не тільки священики, але й інші зрілі подружні пари у парафії повинні супроводжувати отаких молодих у перших роках їхнього подружжя.

Третя тема торкалася душпастирської опіки над тими, хто є розлучений, хто пережив драму, а, зокрема, тих, хто живе в такому тяжкому стані розлучених і повторно одружених. Хоча вони живуть у стані тяжкого гріха, з якого самі не знають, як вийти, але вони не є викинуті чи виключені з церковного тіла. Для тих людей необхідна особлива увага. Найперше треба їм допомогти щонеділі бути присутніми на Службі Божій. Треба поцікавитися їхнім особистим життям. Допомогти їм зрозуміти, чому відбулася ця трагедія розлучення, допомогти їм насвітлити у світлі Божого слова Христового Євангелія їхній сучасний стан. А відтак шукати способів, як з нього вийти.

Багато говорилося про те, що потрібно допомогти людям розібратися у своєму сумлінні, бо багато розлучених і повторно одружених де-факто не до кінця свідомо і добровільно потрапили в той стан. Об'єктивно вони є в стані тяжкого гріха, але суб'єктивно не завжди їхня особиста відповідальність за такий стан є повна. Якщо до кінця не було свобідної

волі, якщо людина стала заручником тих чи інших обставин, то тут потрібно доброго духовного проводу, який би допоміг людині розібратися в особистій відповідальності за той грішний стан, в якому вона живе. І тут ми багато говорили як про традиційну католицьку мораль, так і про новітні розмірковування, які б допомогли людям розібратися в таких дуже делікатних питаннях їхнього сумління.

– У своїй промові 17 жовтня з нагоди святкування 50-ліття Синоду Єпископів Католицької Церкви Святіший Отець Франциск наголосив на необхідності децентралізації у Церкві. Що це означає і який вплив це може мати на догматичне вчення чи душпастирство сімей?

– Я б хотів дещо змінити акценти. Святіший Отець говорив про необхідність розвитку синодальності Церкви. Святіший Отець гарно озвучив, що означає синодальність Церкви. Він сказав, що Папа не є понад Церквою, що Церква – це є Божий люд. Про себе він сказав: я є охрищений серед охрищених, я є

єпископ серед єпископів, я є наступник апостола Петра, єпископ Риму – тої Церкви, яка головує над усіма Церквами в любові. Гадаю, це дуже цікавий образ, який намалював Святіший Отець. І говорячи про необхідність такої здорової децентралізації, намагався підкреслити велику відповідальність місцевих єпископів і місцевих єпископських конференцій за життя Церкви в тій чи іншій країні.

Тут, гадаю, для нас, східних католиків, є дуже цікаво послухати такий заклик Святішого Отця до всієї Католицької Церкви йти дорогою синодального буття. Тому що всі Східні Церкви є синодальними. Коли Папа говорить про децентралізацію, то тут варто вжити вислів «здорову децентралізацію». Це саме його бажання: надати більшої ролі і повноваження місцевим єпископським конференціям у тих чи інших країнах. Я би сказав, що це є той заклик, аби латинські єпископські конференції, можливо, з часом отримали такі повноваження,

які ми маємо сьогодні як Східні Католицькі Церкви.

Наведу маленький приклад. Місцева латинська єпископська конференція не вибирає єпископів, не має права створювати нові дієцезії. Усе це вирішується в Римі, у Римській курії. Синод єпископів Східної Церкви, зокрема Української Греко-Католицької Церкви, сам обирає єпископів для своєї Церкви. Ми є ті, що рішенням Синоду створюємо нові єпархії, утворюємо нові митрополії, рішенням нашого Синоду видаємо закони партикулярного права, згідно з якими живе наша Церква. Натомість локальна єпископська конференція Римо-Католицької Церкви не має такого законодавчого права. Отож, гадаю, ця здорова децентралізація якраз є кроком для латинського єпископату до того способу церковного буття, яким живе сьогодні, зокрема, Українська Греко-Католицька Церква, яка справді у своїй структурі є синодальною. Синод разом з Главою Церкви становить церковне тіло, яке має велику відповідальність у впоряд-

куванні й душпастирському служінню своїй Церкві «свого права».

Та на мою думку, є кілька засад, які не підлягають питанню децентралізації. Найперше – не може підлягати децентралізації віровчення і мораль. Справи віри і моралі не можуть бути децентралізовані. Кожна окрема церковна спільнота в тій чи іншій країні не може мати свою окрему віру чи свою окрему мораль. Ознакою католицькості Церкви є те, що по цілому світі вона однаково навчає, однаково сповняє Божі Заповіді й однаково святкує Святі Тайнства. Якби це було децентралізовано, то Церква втратила б свою дуже питому ознаку своєї католицькості.

Тут, можливо, було певне непорозуміння, навіть у світських медіа, оскільки питання про децентралізацію прозвучало в контексті Папського Синоду про вчення Церкви щодо подружжя і сім'ї.

Є ще два аспекти церковного буття, які мають бути збережені для цілої Церкви. Це є питання Літургії, зокрема,

коли йдеться про Латинську Церкву. Так само, коли мова йде про церковне законодавство, яке у своїй основі має бути єдиним для цілої Церкви, виключаючи, що ті чи інші країни можуть мати свої місцеві звичаї, – це те, що ми у своєму праві називаємо партикулярним правом.

Тож, гадаю, крок до децентралізації має бути, в першу чергу, кроком Святішого Отця й Апостольської Столиці до повноти життя Східних Католицьких Церков. І я сподіваюся, що така синодальна дорога буде цікавою і корисною для Католицької Церкви.

– Така здорова децентралізація не буде мати якогось наслідку на догматичне вчення Церкви про сім'ю. Але в душпастирстві?

– Думаю, одна така теж важлива думка, яка прозвучала як вислід праці в групах, що зокрема, коли мова йде про Святе Причастя для розлучених і повторно одружених, то це питання абсолютно не може бути предметом децентралізації, бо, наприклад, як було сказано в англомовній групі «А», що якби це питання віри і моралі було віддане на розгляд місцевих єпископських конференцій, то це було б великою шкодою для єдності Католицької Церкви, спільного вчення і розуміння про Святі Тайнства, а також видиме свідчення віри Христової Церкви. Таке питання не підлягає децентралізації. Хоча де-факто в африканських країнах Церква стикається з викликом полігамії, чого, наприклад, у Європі немає. Коли мова йде про християнську Церкву в мусульманських країнах, то тут дуже серйозно стоїть питання мішаних шлюбів. Коли, наприклад, християнські подружки справді є в небезпеці втрати віри, бо в мусульманському подружжі є прями тиск відрестися від християнської віри. І майже неможливо виховувати дітей у християнській вірі...

Тобто є різні конкретні випадки, але, маючи однакові засади, спосіб їх конкретного виконання в тих чи інших культурах, які мають свої виклики, може бути різний. Але дорога, якою Церква веде своїх людей в тих різних культурах, – це є дорога до повноти життя сім'ї і подружжя, відповідно до вчення Ісуса Христа.

– Закінчується Синод єпископів у Ватикані. Як відомо, буде фінальний документ relatio finale...

– Була праця в групах, були виступи отців у синодальній залі... Тепер Святіший Отець призначив редакційну групу, яка має всі думки, зауваження, прохання, пропозиції оформити у вигляді

одного документу. Тому він і називається relatio finale – заключний звіт. Цей кінцевий документ представлять увазі отців, і кожен його параграф буде голосуватися. Для того, щоб він був прийнятий, необхідно дві третини голосів. Цей документ є документом, який буде скеровано до Святішого Отця. Він не є рішенням Синоду, він не має жодної сили якогось закону, який би Святіший Отець мусив виконувати. Це де-факто порада Святішому Отцеві отців Синоду, які представляють різні країни, різні єпископські конференції і Східні Церкви свого права.

Святіший Отець може прийняти до уваги ці думки чи поради або не прийняти. За підсумком попередніх Синодів, після кожного такого діяння виходив окремий пастирський лист Святішого Отця, який називався Посинодальним Папським посланням. Потім уже Святіший Отець видавав свій документ, який мав нормативний характер. Яким буде цей підсумковий документ і яким буде це постсинодальне послання Папи – побачимо. Але ми всі сподіваємося, що члени редакційної групи дуже сумлінно і правдиво висвітлять усі думки, які були озвучені в синодальній залі, щоби можна було це представити як підсумок нашого синодального діяння.

– Вислухавши багато доповідей, які прозвучали в синодальній залі засідань, з яким закликом Ви б хотіли звернутися до священиків?

– Найперше – дорогі отці, чувайте над християнською родиною. Дуже відповідально приготуйте молодих подругів до шлюбу, тому що потім життя поставить перед серйозним випробуванням і вашу працю і, зокрема, особисте життя і щастя тих молодих людей.

Чувайте над християнською родиною, зокрема, у перші п'ять років її життя. Будьте близьким приятелем і духовним батьком наших молодих подружжів. З особливою увагою ставтеся до тих, хто потерпів велике розчарування і травму розлучення. Чувайте над цими людьми, допомагайте їм утвердитися в їхній християнській вірі і знайти світло Божого слова й ласку Духа Святого, аби оздоровитися від ран, які вони зазнали.

Я вже неодноразово повторював, що у ХХ столітті християнська родина врятувала і захистила нашу Церкву. А сьогодні нашим святым обов'язком є захистити і врятувати українську християнську родину.

Десять заповідей для бізнесу від Андрея Шептицького

Влітку минуло 150 років від дня народження митрополита УГКЦ Андрея Шептицького. Він мислив *out of the box*, мав надзвичайний підприємницький хист і був відкритим до інновацій. Він інвестував у нафтовидобуток, нерухомість у Європі та навіть золоті копальні на о. Суматра в Індійському океані. Доходи від бізнесу спрямовував у майбутнє – освітні, соціальні проекти, чимало з яких працюють і розвиваються й нині (Український католицький університет, Народна лікарня, Національний музей і таке інше). До вашої уваги – основні тези про соціальне підприємництво митрополита Андрея, та правила, на які він опирався.

1. Шукай правду, а не прибуток. Справжній добробут є тільки тоді, коли отриманий завдяки твоєї праці, яка принесла користь і щастя іншим. Наслідуй засаду не «інвестиції – бізнес – прибуток», а «мудрість – творчість – добробут». Пізнай правду: вона визволить тебе і принесе належний прибуток.

2. Притримуйся законів етики та духовності, не роби іншим того, чого не

бажаєш собі. Не роби з гроша божка для себе. Гріш – це засіб, а ціллю має бути збереження дару життя, гармонія з іншими, собою та Богом.

3. Не зловживай довірою інших, будь свідомий і своїх прав, і своїх обов'язків. Розвивай те, що є пре-

красне, а не роби гроша на людських вадах та слабкостях. Будь винахідливим та творчим.

4. Пам'ятай віддавати принаймні десять відсотків на корисні справи для громади, вразливих верств. Тобто люби ближнього, як себе самого. Це і є справжній відпочинок і свято: бачити щасливими людей навколо себе. Не використовуй це для самореклами, а відчуй обов'язок перед суспільством, що дає змогу тобі стати заможним.

5. Не забувай, що первинне значення економіки – це турбота про дім (йокос-номос). Твоя приватна власність не є лише те, що придбав, а й світ навколо тебе, що є тим справжнім домом, в якому живеш (планета, природа, ресурси, територія). Не руйнуй довкілля заради прибутку.

6. Твоя діяльність не має нести зубожіння та смерть іншим; не затримуй заробітної плати, шануй право інших на гідну винагороду, не використовуй різні спекулятивні схеми, не доробляйся на кволих людях, що не можуть себе захистити.

7. Не руйнуй сімей, турбуйся про

добробут. Турбуйся про спорт та здоровий спосіб життя. Не економ на безпеці для своїх робітників.

8. Не кради майбутнє у своїх дітей, не руйнуй своїх і чужих талантів, не лобюй законів, що руйнують справедливість і мир.

9. Не поширюй інформацію про продукти і діяльність, що не мають якості. Не вживай медіа для маніпуляції людьми в економіці. Зосередься на якості, щоб було радісно продавати і виробляти те, що дійсно потрібно людям. Заощаджуй і не витрачай кошти на надмірну розкіш: пам'ятай, що інші вклали свою лепту у твій добробут – тому допомагай не тільки бідним, а й талановитим.

10. Неси добру звістку, роби добро. Пізнай красу світу, а не руйнуй її. Твій стан – це навчитися давати, а не брати. Тому не кради те, що не є твоїм, а розвивай таланти та здібності. Тільки так станеш справжнім господарем на землі.

Підготував Олександр КОНОНЕНКО

Чергова спроба спалення Туринської Плащаниці

У п'ятницю, 11 квітня 1997 року, близько опівночі спалахнула пожежа в капелі Іваріні катедрального собору в Турині. Там зберігалася *всесвітньо відома Плащаниця – поховальне полотно, яким було обгорнуте тіло Христа після його смерті. Саме на цій Плащаниці зберігся об'ємний негативний відбиток (спереду і ззаду) розп'ятого тіла нашого Спасителя.*

Світові засоби масової інформації продовжують поширювати брехливу інформацію про те, що Плащаниця – середньовічна фальшивка. Кому це потрібно? Адже необхідно пам'ятати, що сучасна наука підтверджує справжність Плащаниці.

Американські вчені з Інституту космічних досліджень NASA після серії надзвичайно складних досліджень Туринської Плащаниці оприлюднили висновок, в якому стверджується: «Для нас, учених, можливість фальсифікації відбитка на Плащаниці була б більшим чудом, ніж воскресіння Христа, бо це означало б, що науці ХХ століття не зрівнятися з витонченістю фальсифікатора XIV століття, що звучить більш безглуздо». Після опублікування результатів досліджень Плащаниці К.Стівенсон та Г.Мабермас написали: «Як учені, ми не можемо керуватися гіпотезами віри, однак у випадку

Плащаниці вірити більш розумно».

Наукові дослідження однозначно свідчать про те, що таку річ, як Туринська Плащаниця, сьогодні виготовити не в змозі ніхто, а тим більше ніхто не міг зробити цього в Середньовіччі. Туринська Плащаниця є, безперечно, найбільшою реліквією християнства. Іван Павло II у великодній проповіді 13 квітня 1980 сказав, що свята Плащаниця є надзвичайною, загадковою реліквією – особливим «свідком Пасхи – страстей, смерті і воскресіння. Німим та одночасно красномовним свідком!»

Туринська Плащаниця – найтаємничіший предмет в історії, хоча й найбільш досліджений фахівцями практично всіх галузей науки. У цьому зв'язку виникла навіть нова галузь науки – синдонологія. Туринська Плащаниця, що містить загадковий відбиток виснаженого тіла Христа, втішається особливою любов'ю мільйонів людей, але є й такі, хто ненавидить цю реліквію, сприймаючи її як загрозу їхньому світогляду. Лише люди, поневолені силами зла, зацікавлені в тому, щоби спотворити істину про Плащаницю, а коли це не вдається, то здатні на спробу повного її знищення. Це, зокрема, представники масонсько-сатаністських кіл, різних сект, а також ісламські фундаменталісти, повні ненависті до Католицької Церкви.

Відомий італійський письменник Вітторіо Мессорі, автор книги-інтерв'ю з Іваном Павлом II «Переступити поріг надії», стверджує, що немає жодних сумнівів у

тому, що остання пожежа в Туринському катедральному соборі була черговою спробою знищення Плащаниці. На сторінках італійської газети «Oggi» 23.04.1997 року він нагадав, що в 1972-73 роках зафіксовано аж п'ять невдалих спроб підпалу. Неодноразово через вікно в даху всередину каплиці проникали для скоєння своїх «чорних мес» сатаністи. У 1991 році грабіжники намагалися розкрити куленепробивний сейф і викрасти Плащаницю. Під час останньої пожежі лише дивом вдалося врятувати її від повного знищення. Пожежа в каплиці, де знаходилася Плащаниця, спричинена загорянням легкозаймистої речовини; найімовірніше, це могла бути запальна фосфорна бомба.

Італійський пожежник Маріо

Герой-пожежник Маріо Трематоре: «Господь дав мені сили, щоби розбити шкло сейфа»

Трематоре, який, ризикуючи життям, врятував Плащаницю, розповідав, що в момент розбивання молотком куленепробивної капсули думав лише про те, що цю реліквію може врятувати тільки він. Казав, що чув всередині себе голос Бога, який додав йому

Сейф і скриня з куленепробивного грубого скла, в якому зберігалася Туринська Плащаниця до пожежі 1997 року.

мужності і нелюдської сили, аби здійснити це. Мужній 44-річний пожежник має 38-річну дружину і двох дітей. Він – практикуючий католик, а не комуніст, як брехливо повідомило телебачення. Трематорі переконааний, що дивом уникнув смерті. «Під час порятунку Плащаниці падали великі блоки мармуру, шматки стелі. Тільки завдяки сильній вірі в Бога мені вдалося розбити молотом куленепробивну застелю і винести срібну раку зі святою реліквією», – говорить Трематорі.

Вітторіо Мессорі зазначає тривожний факт щоденної появи в інтернеті численних погроз знищення Плащаниці. Найчастіше там міститься заклик: «Знищьте це Туринське полотно!» Маючи на увазі

останню пожежу, Мессорі не виключає міжнародної змови з боку масонських кіл або ісламістів, які дуже зацікавлені в повному знищенні цього надзвичайного свідка смерті і воскресіння Ісуса Христа.

Саме людська ненависть і гріх призвели до тих страшних мук і смерті Господа, які таким незабгненно чудесним чином зафіксовані на Плащаниці. Ця особлива реліквія – мовчазний свідок смерті і воскресіння, який волає до совісті і закликає до чіткого вибору – прийняти або відкинути Особистість Христа. Тут неможливо зберегти нейтралітет, і тому сили зла роблять все можливе, щоби знищити настільки незручного свідка.

Бр. Мечислав ХМІЛЬ, SChr

АМЕРИКАНСЬКІ АРХЕОЛОГИ ЗАЯВИЛИ ПРО ВИЯВЛЕННЯ БІБЛІЙНИХ МІСТ СОДОМУ І ГОМОРИ

Група археологів Південно-Західного університету Трініті (штат Нью-Мексіко) оголосила про виявлення руїн древніх біблійних міст Содому і Гомори, повідомляє «Christian Today».

Керівник дослідницького проекту професор Стів Коллінз заявив, що такий висновок був зроблений після серйозних досліджень протягом 10 років на місці розкопок руїн у Телль-ель-Хамамі. «Знайдені нами руїни стародавнього комплексу бронзового віку є руїнами великого міста-держави, яке було невідоме вченим до початку нашого проекту», – цитує С. Коллінза видання. «Археологічна група виявила справжню «золоту жилу» зі стародавніх монументальних споруд та артефактів», – уточнив він.

Професор вважає, що порівняння цих руїн із залишками інших стародавніх міст поблизу дозволяє говорити про максимальний збіг за низкою критеріїв, відомих про Содом із тексту Біблії.

ЗЕМЛЯ П'ЯТИ МІСТ

Згідно з Біблією, за часів Авраама Содом був квітучим і багатим містом, але, оскільки

жителі «були дуже злі та грішні» (Бут. 13,13), то «Господь зіслав на Содом та Гомору дощ із сірки й вогню Господнього з неба, і винищив ті міста й усю долину та й усіх мешканців цих міст із тим, що росло на землі» (Бут. 19, 24-25).

Біблія оповідає про загибель не двох, а чотирьох з п'яти міст, що знаходилися в районі Мертвого моря в кінці XVIII століття до Різдва Христового. П'ять міст-держав – Содом, Гомора, Адма, Севоїм і Бела (Сигор) – утворювали коаліцію, яка перебувала під владою союзу чотирьох царів Месопотамії, які жорстоко карали своїх васалів за несплату данини.

У П'ятикнижжі сказано, що гріх Содому і Гомори полягав у тому, що вони морили своїх злиднених голодом, вершили несправедливий суд і відмовляли подорожнім у гостинності. Про це ж ідеться і в пророка Єзекиїла: «Ось який був злочин Содому, сестри твоєї: гордіня, ненажерливість, безжурне ледарство. Такі були її злочини та її дочок. Бідному й злидненому вони не помагали» (Єзек. 16,49).

У Біблії говориться, що гнів Господній був викликаний гріхами жителів цих міст. Бог оголосив Авраамові, що Содом буде знищений; після молитви Авраама Господь обіцяє не винищувати місто, якщо в ньому знайдеться десять праведників. Праведників не знайшлося, і після порятунку ангелами сім'ї праведного Лота міста були знищені вогнем з неба.

Вислів «содом» («Содом і Гомора») сьогодні алегорично означає місце розпусти, де зневажаються моральні підвалини суспільства.

ПОШУКИ БІБЛІЙНОГО «МІСТА ГРІХА»

Згідно з Біблією, місце, де знаходилися колись Содом, Гомора й інші три міста, було схоже на райський сад. Таке твердження викликає скептицизм у вчених, яким відомо, що землі, прилеглі до Мертвого моря, були пустельними, і про те, що Месопотамія і Йорданська долина не мали шляхів сполучень. Однак на початку 1920-х років відомий археолог Нельсон Глюк виявив сліди стародавньої дороги, що зв'язувала Месопотамію і Мертве море. Потім згадка про цю дорогу була знайдена в текстах глиняних табличок з Марі.

Вперше припущення про «спадщину» біблійного Содому було висловлено щодо знахідки в містечку Баб-ед-Дра (Bab edh-Dhra). У 1960 році на південь від Баб-ед-Дра археологи знайшли стародавнє кладовище, що складається з півмільйона могил. Ця знахідка дозволила зробити висновок про його знаходження поблизу міста з високорозвиненою культурою. А знайдені в окрузі 3.000.000 глиняних черепків давнього посуду з залишками пшениці, жита, фініків, слив, персиків, винограду, інжиру, фісташок, мигдалю, оливок та інших плодів дозволили визначити, що в часи бронзового віку в цих місцях був справжній райський сад.

Ще один доказ того, що виявлені міста є тими самими, про які говорить Біблія, дослідники побачили в середньовічній мозаїці, виявленій в 1896 році при будівництві на руїнах старої візантійської церкви грецького православ-

ного монастиря святого Георгія, що знаходиться в місті Мадаба в Йорданії. Мозаїка, відома як «карта з Мадаби», являє собою викладену з мільйонів кольорових камінців гігантську карту Святої Землі площею 93 квадратних метри. До наших днів збереглося лише 25% цієї мозаїки, але серед іншого на ній зображене і якесь місто, під яким стоїть підпис: «Бела, вона ж Сигор». Місцезнаходження Бели на карті точно збігається з Сафі – одним з п'яти виявлених в районі Мертвого моря загиблих міст.

Гіпотеза про те, що Содом і Гомора існували не на західному (ізраїльському), а на східному (йорданському) узбережжі Мертвого моря, була висунута американськими вченими в 90-х роках ХХ століття. Згідно з прийнятою більшістю вчених гіпотезою, біблійний Содом знаходився на південно-західному узбережжі Мертвого моря.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСТАННІХ ДЕСЯТИЛІТЬ

Протягом 1965-1967 і 1973-1979 років було проведено п'ять експедицій, в результаті яких розташування Содому так і не було визначено.

У 2000 році була проведена британська археологічна експедиція під керівництвом вченого Майкла Сандерса. Її учасники вважають, що зуміли визначити максимально точні координати руїн Содому на дні Мертвого моря. Пошук вівся в північно-східній акваторії, що повністю спростувало теорію, яка спирається на Біблію, що Содом був на південному краю Мертвого моря. Відкриття британських учених ґрунтувалося на фотоматері-

лах американського аерокосмічного агентства NASA, яке зафіксувало аномалії на дні Мертвого моря біля берегів Йорданії.

У грудні 2010 року російська компанія отримала дозвіл влади Хашимітського королівства на проведення геолого-розвідувальних робіт в районі, визначеному як можливе місцезнаходження Содому і Гомори. Воно знаходиться в околицях древнього міста Баб-ед-Дра, де, згідно з фотозйомкою NASA, ймовірно, і сконцентровані руїни. Після цього в 2012 році була організована спільна російсько-йорданська археологічна експедиція (російська компанія була обрана для проекту з огляду на стійкість її глибоководного обладнання у вкрай солоній воді Мертвого моря). Щодо причин загибелі міст вчені в різний час висували різні версії загибелі – від землетрусу до падіння великого метеорита.

«Католицький оглядач»
За матеріалами:
blagovest-info.ru

БОГОРОДИЦЯ ФАТІМСЬКА ЗАХИСТИЛА ЄЗУЇТІВ ВІД АТОМНОЇ БОМБИ В ХІРОСІМІ

На фото: церква Хазарекава, якою опікувалися оо. єзуїти, після атомного удару. Вона знаходилася на відстані менше однієї милі від епіцентру вибуху.

Минула 70-та річниця з часу жахливої трагедії японського міста Хіросіми – американського атомного бомбардування 6 серпня 1945 року. У перших секундах після вибуху загинуло від 70

до 80 тисяч мирних мешканців. А ще 140 тисяч – від наслідків радіації. Але трагедія Хіросіми має й іншу сторону.

Єзуїт отець Гумберт Шіффер був одним з дев'ятох німецьких єзуїтів,

які пережили атомне бомбардування Хіросіми. Отці-єзуїти в момент вибуху перебували усього в кількох кварталах від його епіцентру. Але не тільки вижили в атомному пеклі. Вони також абсолютно не постраждали від руйнівного впливу радіації. Лікарі, які їх оглянули й пізніше спостерігали за їхнім станом здоров'я, були здивовані тим, що отці не виказували жодних ознак променевої хвороби.

В часі вибуху 6.08.1945 р. отці перебували в парафіяльному будинку в своїх кімнатах. Єдине ушкодження отримав о. Шіффер, на якого впала стіна. У той же ж час єдиним більшменш вцілілим будинком в їхньому кварталі виявилась парафіяльна церква. Слід зауважити, що вони перебували у зоні найбільшого ураження. Після атомного бомбардування о. Шіффер прожив ще 33 роки. Але й інші члени єзуїтської спільноти ніколи не мали жодних проблем зі здоров'ям після пережитого атомного вибуху.

Це чудо о. Шіффер приписував за-

Єзуїт отець Гумберт Шіффер (праворуч). Фото з газети 1945 року.

ступництву Фатімської Богородиці, яку він в особливий спосіб почитав щоденною молитвою вервиці.

Порнографія: брехня, в яку ми віримо

Як вирватися з пут залежності

Інтерв'ю з екзорцистом отцем Даріушом Галянтом, ОМІ, який на кілька днів завітав до України. Користуючись нагодою, ми розпитали священика про особливості його служіння та методи, які використовує злий у наші часи.

**«Непрощення – це гачок, за який часто чіпляється диявол»
– екзорцист о. Даріуш Галянт ОМІ**

(Продовження, початок у «Меті» № 7/116 за вересень 2015 р.)

– Отче, тож яким чином злий дух може входити в наше життя?

– Важливо підкреслити, що злий дух може увійти у наше життя як свідомо, так і несвідомо. Свідомо запрошуємо диявола у наше життя, коли укладаємо з ним договір.

– Справді? Мені здавалося, що це можливо лише у фільмах.

– Так, я з цим зустрічався. Наприклад, приходять до мене молода жінка, лікарка. Її подружжя розпадається, дітей не може мати, здається, що все йде шкереберть, в роботі немає успіхів. Нічого доброго не діється. Але вона сказала, що знає причину цього, бо підписала договір з дияволом. Я їй не повірив, перепитав. Вона почала розповідати, що це сталося минулого року. Вона на картці написала прохання до злого духа і підписала його своєю кров'ю. А просила про те, аби була гарніша.

– Цікаво. І Ви їй допомогли?

– Ну, спочатку треба було написати, так би мовити, анти-договір. Тобто, треба письмово зректися всього того, що вона написала. Потім була одна-друга молитва. Вдалося. Народила дитину. Поступово все налагоджується.

– І це поодинокі випадки?

– Знаю ще історію однієї жінки, яка марила, аби її син став кимось великим. Коли ходив до школи, то молилась до Матері Божої, аби все було у нього добре. Але йому навчання давалось важко. Одного разу вона прийшла до храму і сказала Богородиці: або вислухась мене, або звернусь до сатани. Вийшла з храму і попросила допомоги у диявола. Здавалося, що дуже швидко життя покращилось. Але це було тимчасово. Зараз її син вже дорослий чоловік, але життя у нього не складається. У її родині теж щораз гірше. Але вона розуміє причину цього. Зреклася диявольської допомоги. Насправді злого духа взагалі не обходить, чи ти робиш щось свідомо, чи ні. Враховується факт: зробив або не зробив – і кінець. Це також стосується й викликання духів.

– Розкажіть детальніше.

– Багато хто сприймає викликання духів, як гру. Але диявол не розуміє жартів. Треба знати, що коли йдеться про викликання духів, то ніколи душа бабці, діда, Сталіна, Гітлера не прийде через те, що ми так хочемо. А прийде злий дух, який буде прикидуватись тією особою. І це дуже небезпечно. Під час викликання духів може дійти до одержимості. Бо такий дух «чіпляється» за тих, хто перебуває не у стані благодаті, яка освячує. Ця тема дуже небезпечна. Бо злий дух дуже легко приходиться, але не хоче швидко відходити.

Продовження у колонці на стор. 13

Статистика приголує. Ще до досягнення вісімнадцятирічного віку дев'ять з десяти хлопців і шестеро з десяти дівчат так чи інакше стикаються з порнографією. Для хлопців середній вік «першого контакту» – 12 років. 68 відсотків юнаків хоча б раз на тиждень переглядають порнографію.

Список цих жахливих статистичних страшилок можна продовжувати. Висновок же простий: порнографія заповонила нашу культуру, і доступ до неї напрочуд легкий.

Статистичні дані на цю тему наводяться настільки часто, що у нас виробляється вже свого роду імунітет на неї. Але мені не потрібен цей імунітет. Як людина, для якої проблема порнографії була чутливою впродовж більшої частини підліткового і раннього дорослого віку, я знаю, до якого лиха призводить порнозалежність. А ще я знаю про ту брехню, в яку порнографія змушує нас вірити:

«Якщо я дивлюся порнографію лише зрідка, то це не проблема...»

Зовсім не важливо, з якої причини і як часто ви переглядаєте порнографію – це вже є проблема, над якою слід задуматися. Частота – це лише визначальний фактор для вибору методу «лікування», але в будь-якому разі порнографія викликає залежність. А будь-яка залежність – перешкода для людини на шляху до втілення Божого призначення. Вона заважає вам мати повноцінні взаємини, а з часом вона вибудовує високу стіну навколо вашого серця.

«Порнографія не впливає на те, як я сприймаю інших людей...»

Ця поширена брехня називається компарменталізацією. Іншими словами, ви дивитесь на порнографію, як на окрему частину вашого життя. Робота – це одне, взаємини – друге, і так далі... Але мозок так не працює. Коли ви переглядаєте порнографію, люди стають об'єктами похоті, а не носіями образу і подоби Божої, яких нам запровадано любити.

Протягом солідного періоду свого життя я вірив, що похоть – це природна частина мого життя. Порнографія так відфільтрувала мій спосіб мислення, що я вже не міг дивитися на жінок інакше, ніж на «об'єкти» моїх бажань. Зараз, вибравшись із ями, я бачу, як порнографія змусила мене повірити брехні.

«З порнозалежністю я можу впоратися сам...»

Багато років я думав, що сам можу впоратися з залежністю. Але спроби вирватися з порнозалежності дуже нагадують спроби вибиратися з сипучих пісків: чим більше стараєшся, тим гіршою стає ситуація. Чим сильніше ти борешся із залежністю, тим невід-

воротніше «падіння». І чим більше падіння, тим більше ти починаєш звинувачувати себе. Ти обростаєш соромом. Сором спонукає тебе втікати від Бога. І зрештою це замкнене коло опускає тебе в яму безнадії і зневіри. Принаймні, в моєму випадку було саме так. Я не міг впоратися зі своєю залежністю до тих пір, поки не погодився зустрітися з психологом і не дозволив іншим людьми пройти цю дорогу разом зі мною.

Бог створив вас для життя у громаді. Навіть якщо вам здається,

що розповісти комусь про свою проблему дуже важко, вам цей крок необхідний, щоби подолати свою залежність.

«Якщо я розповім комусь про свою залежність, то життя моє буде розбите...»

Мені було дуже важко, але я так боявся, що моє зізнання може зруйнувати мою репутацію, дружбу з людьми, врешті, й саме моє життя, що я вирішив мовчати.

Справді, якщо ви комусь признаєтеся у своєму гріху, життя вже не буде таким, як колись. Однак я абсолютно впевнений, що залишитися наодинці зі своєю залежністю – аж ніяк не краща альтернатива. Таємниці та ізоляція дають владу залежності і прихованим гріхам. Але коли на вашу залежність проливається світло, влада сатани над вами істотно знижується. Темрява не може бути там, де присутнє світло.

«Секс і порнографія – це одне і те ж...»

Порнографія – це фантазія. Це фасад. І вона знищує Божий дар сексуальної близькості, призначений Творцем для шлюбного завіту. Бог створив секс як вираження любові. А порнографія – це вираження похоті. Бог створив секс тривимірним: фізичним, духовним та емоційним. А порнографія одно-вимірна – в неї існує лише фізичний вимір.

Порнографія скасовує в сексі все божественне і таємне. Цим і пояснюється той факт, що чимало людей так і залишаються невдоволенними, постійно перебігають від одного партнера до іншого. До тих пір, поки секс одно-вимірний, маючи лише фізичну складову, повнота його ніколи не буде пізнана.

«Порнографія ніяк не впливає на мій мозок і якість життя...»

Існує надзвичайно витверезуюча лекція Гаррі Вілсона «Великий порнографічний експеримент».

Там Вілсон розкриває деталі руйнівного ефекту порнографії на мозок людини. Дослідження показує, що від перегляду порнографії в людини виробляється синдром дефіциту уваги, обсесивно-компульсивний розлад, соціофобія і депресія. Порнографія також притупляє здатність людини до справжньої близькості. І чим більше ваш мозок контактує з порнографією, тим більшу гіперактивність він виказує при таких контактах. Іншими словами, чим більше ви переглядаєте порнографію, тим більше вашому мозку хочеться дивитися на це. Виходить замкнуте коло, яке пригночує вашу волю і самовладання.

«Мені ніколи не впоратися з моєю порнозалежністю...»

І це неправда – порнозалежність ви таки можете перемогти! Немає залежності, з якою Бог не допоміг би впоратися. Йому

підвладні будь-які укріплення супротивника.

Проте починати слід з визнання власної відповідальності за вашу ситуацію. В цьому плані показовою є програма реабілітації «Анонімні алкоголіки». Десятки тисяч колишніх алкозалежних звільнилися від кайданів залежності, оскільки взяли на себе відповідальність за власні вчинки.

Після визнання своєї відповідальності вам слід повірити, що ви можете подолати залежність. Бог дає вам владу стежити за своїми думками (Притчі 23, 7). Правильні думки провадять до правильних рішень, які, у свою чергу, ведуть до здорових думок.

Неважливо, скільки існує ваша залежність – 10 хвилин, чи 10 років – ви можете позбутися її! Довіртеся Богу. Пролійте світло на неї. Попросіть про необхідну допомогу. Не шукайте легкого виходу – його немає. І ніколи не втрачайте надію.

«Я – це моя порнозалежність»

Одна з найгеніальніших задумок диявола – змусити людину думати, що її залежність здатна вплинути на любов Бога до неї. Але ще до моменту вашого народження Бог знав, що у вас будуть проблеми. І все одно Він відправив Христа на хрест.

Ваша залежність ніяк не визначає те, ким ви є. Приймаючи рішення боротися зі своєю проблемою, стійте твердо в незмінній Божій любові. Ця любов бачить моє зло, ваше зло і все одно шукає спілкування і зі мною, і з вами. Єдиний шлях знайти свободу – це бігти до хреста. Нехай благодать Божа стане вашою силою. Нехай Дух Господній стане вашим путівником. Нехай подвиг Христовий визначає те, ким ви є.

За матеріалами hristiane.ru

«Навіть якщо ти атеїст, це не означає, що ігри з бісами пройдуть безслідно»

Білоруський священник-екзорцист
Андрій Шут про Гелловін

Напередодні Гелловіна – неофіційного «свята» бісів – кафе, бари та нічні клуби навперебій заманюють відвідувачів цікавими розважальними програмами, модними співаками та групами, веселими іграми та обіцянками «безмежних веселощів». Про важкі наслідки «веселого свята» бісів і злих духів кореспонденту Naviny.by розповів священник-екзорцист Андрій Шут.

– Гелловін – це ніяк не забава і нічого спільного з християнством не може мати. Деякі екзорцисти мають приватну думку, що навіть переодягатися в костюм сатани чи чорта може бути небезпечним. Найголовніше – це ідея, з якою метою ти це робиш, що тобі це дає, чому ти в цьому береш участь. Демони – вороги життя, вороги спасення, і тому сама ідея Гелловіна неприйнятна для християнина», – пояснює священник.

За його словами, наслідки таких «розваг» – відкриття свого життя для демонів. Навіть якщо ти атеїст, це не означає, що ігри з бісами пройдуть для тебе безслідно. Насамперед від таких розваг потерпає душа. Людина,

яка не визнає Бога, – хороша приманка для сатани. Гелловін – свято нечистої сили, засноване всупереч вірі в Бога; через нього біси показують своє володарювання, а тому християнин не може в ньому брати участь.

Священник звертає увагу на те, що сатана не питає, йому не цікаво, свідомо чи несвідомо ти береш участь у таких «святах».

– Ти зайшов на його територію – він буде цим задоволений. Бог створив людину вільною, і тому Бог поважає вибір людини, а біс – ні. Він може тимчасово допомогти людині, але потім обов'язково забере назад те, що дав: кар'єру, гроші, інші послуги, – все поверне собі та ще й доведе цю нещасну людину до трагічної смерті, до самогубства чи іншого сумного фіналу. Його «послуги» є дуже дорогими, – зазначає о. Шут.

У своєму служінні священник неодноразово стикався з одержимими, які постраждали саме від впливу злих духів, причому впливу як прямого, так і непрямого. Наприклад, якщо хтось раніше в родині займався магією,

ворожив, «зціляв» інших людей.

– 99 відсотків людей, які до мене звертаються, просять молитви визволення. Це люди, які безпосередньо мали контакт з різними ворожками, знахарками, або ж хтось із їхньої родини займався такими речами, або людина мала удавану сповідь, або відійшла від Бога, або уклала пакт з бісом, щоб отримати якісь тимчасові вигоди. Серед цих людей були й такі, що потерпали від сильного фізичного болю, їх щось «крутило», «душило», вони дуже кричали, – згадує священник.

<http://news.21.by>

Ніколи нікого не обманюйте!

Ніколи нікого не обманюйте! Бо як би не намагався хтось приховати правду, про неї все одно колись дізнаються, і, як правило, стається це в найбільш невідповідний момент.

Брехня є своєрідним наркотиком: спочатку – маленька неточність чи підтасування, а потім історія закручується і поглинає людину. Вона перестає жити реальними і правдивими подіями, а мусить діяти згідно зі своєю брехливою історією. Збравши один раз, стаєш заручником неправди.

Від брехні застерігає книга Сираха Старого Завіту:

«Не куй ложі на брата свого, а й другові не куй такого. Не бреші ніякою брехнею: нічого доброго з того не вийде» (7, 12-13).

Євангелист Іван про брехню також говорить дуже чітко: «А Ісус їм: «Був би Бог ваш Отець – любили б ви Мене, бо Я вийшов від Бога і прийшов: не від Себе Самого прийшов, а Він послав Мене. Чого ж не розумієте, що я кажу? Бо слова Мого ви слухати неспроможні. Диявол вам батьком, тож волите за волею батька вашого чинити. А був він душоубець від початку, і правди нема в ньому. Коли говорить брехню – зо свого говорить, бо він – брехун і батько лжі» (Ів. 8, 42-44).

Батьком брехні є сам диявол, тому кожного разу, коли людина бреше, вона бере в нього своєрідний кредит. Але біс, на відміну від Христа, ніколи не робить людині добра і нічого просто так

не дає. Потім за всі побрехеньки доводиться розплачуватися дуже дорого: повагою оточення, дружніми стосунками, шлюбом і навіть спасінням душі.

Викривляючи і підлаштовуючи факти для своєї користі, не

можна отримати щось добре. Бо те, що не здобує чесним і важким шляхом, ніколи не буде цінуватися перш за все самою людиною. Так, можна обманути своїх ближніх, але аж ніяк не Бога! Приступаючи до тайни Сповіді, не можемо брехати священнику, бо тоді сповідь вже не є сповіддю. І як би соромно чи страшно не було, варто пам'ятати, що Господь не відкидає найбільшого грішника, але відкидає брехуна, який хоче виправдати себе і не кається у вчиненому. А щодо Євхаристії, то німецький кардинал Фавльгабер відзначав: «Язык, на якому спочиває Христос у Св. Причасті, не сміє бути запламлений брехнею».

Якою б гіркою і нестерпною не була правда, вона все ж таки є правдою і визволяє людину. Вона повертає її до реальності і допомагає адекватно оцінювати ситуацію. Зрештою, Ісус каже:

«Я – дорога, істина і життя» (Ів. 14, 6). Той, хто хоче бути Дитиною Божою, не може служити двом панам, а мусить вибрати, яким шляхом ступати. Не буває великої чи малої неправди, бо брехня є брехня. Можна лише стверджувати, до яких наслідків вона призводить і наскільки великої шкоди завдає.

Серед десяти Божих заповідей восьма заповідь застерігає не свідчити ложно про ближнього свого. Бо цим людина завдає шкоди тій людині, на яку зводить наклеп, і тій, котра цим наклепом руйнує святість своєї душі.

«Тихий» гріх входить у життя повільно і швидко стає звичкою. Брехня притуплює відчуття грішності в житті та відвертає увагу від добрих чеснот. Тому, усвідомивши неправду, треба швидко і щиро «ліпити побиті горщики», говорячи правду, бо може бути запізно.

Св. Василій Великий осуджує всякий вид брехні чи наклепу: «Наклеп – це дитина ненависті, делікатна, але погана недуга. Це скрита невідчутна п'явка, що трапить і висушує кров любові...». А святий апостол Яків хвалить правду, кажучи: «Коли хтось не завинить словом, той муж досконалий, що може загнудати й усе тіло» (Як. 3, 2).

Можна ще довго і багато наводити прикладів, та висновок є один: ніколи і нікому не брешть.

Марічка ТРАКАЛО
Джерело: umh.org.ua

(Продовження, початок на 12 стор.)

– А що з чорною і білою магією?

– Чи біла, чи чорна – різниці немає. Магія є магія. І там, і там є дія злого духа. В одному випадку робимо зло іншим, а в іншому – здається, що добро. Так, злий дух може робити «нібито» добро, але воно врешті-решт є злом. І може перетворитись у ще більше зло.

Якщо говорити про ворожіння, то тут дія злого – потужна. Немає різниці, чи це карти, чи зірки, чи маятник. Будь-яке ворожіння йде від злого.

– Навіщо тоді люди ворожать?

– Аби знати своє майбутнє. Придивімось до цього уважніше. Виходить, що я відвертаюсь від Божого Провидіння. Не вірю, що Бог мною опікується. Хочу знати своє майбутнє і мати все під контролем. Злий дух дуже швидко за це чіпляється і скаже тобі...

– Чи те, що буде сказано, – правда?

– Увага! Злий дух не знає майбутнього. Його знає лише Бог, і воно пов'язане з нашою свобідною волею. Але злий дух – розумний і вміє комбінувати. Він дивиться на мене, моє життя, поведінку і може передбачити, що «буде» у моєму майбутньому. Людина, що входить у ворожіння, стає потім залежною від злого. Потім хтось настільки стає залежним від ворожки, що не може жодного рішення самостійно прийняти, а у всьому консультується з ворожкою. Таким чином, вона входить на територію злого духа і стає залежною.

– В наш час дуже багато говорять про прокляття. Навіщо, «гаряча пропозиція» від злого?

– Кажучи простою мовою, прокляття – це бажання комусь зла. Найбільше злий дух підхоплює це, коли йде мова про прокляття у відносинах між кровними родичами. Наприклад, коли мати або батько бажать зла своїй дитині.

Звичайно ж, це залежить від того, у якому духовному стані є мати. Часом мати може бути у стані освячуючої благодаті, але з серця щось скаже дитині. Однак, якщо мати має тяжкий гріх, тобто перебуває в руках злого духа, і говорить таке прокляття дитині, то ніби сам злий говорить це прокляття.

Я також досить обережно ставлюсь до ненормативної лексики.

– Справді?

– Коли я відправляю екзорцизми, то злий дуже багато говорить. Але його мова – прокльони, лихослів'я, матюки. Часто він теж пише мені СМС-ки з прокльонами. Тому в моїй свідомості мова диявола – це прокляття й ненормативна лексика. Якщо хтось ці слова використовує, то цитує злого духа, запрошує його у своє життя, а також у життя своєї родини. Кому ми віддаємо дитину, жінку, родину? Це дуже розповсюджене явище у нашому світі. А злий дух собі тихенько сидить і плескає у долоні.

– Що ще може бути небезпечним?

– Свято хеловін. Дивлячись на це зовні, то це псевдосвято, яке припленталось до нас з Америки разом з англійською мовою. Я вважаю, що це – культ брідоти. Варто лише подивитись на костюми дітей. Культ смерті. Для нас, християн, смерть є святим моментом – перехід до вічного життя і зустріч з Богом. Злий дух погорджує святістю смерті, насміхається з неї. І такою насмішкою над смертю є хеловін. У молоді складається враження, що у смерть можна погратися, а потім повернутися до свого життя. Тобто злий дух дуриє молодь.

– Чи маєте якісь історії, пов'язані з цим днем?

– Маю особисте пережиття. На цей вечір (хеловін) я домовився провести екзорцизм. Зовсім несвідомо. Прийшла жінка у супроводі чоловіка. Оскільки злий дух дуже швидко бере владу над жертвою, то вистачило, щоб я почав молитися, і тоді особа втрачає свідомість і злий дух починає через неї говорити (так зазвичай буває при екзорцизмах). Того вечора він сказав мені так: «Сьогодні мені нічого не зробиш, бо я маю свято». Я дуже задумався. І сказав лише: «Дякую за катехезу» Бо це допомогло мені усвідомити, що це за день і чие це свято.

(Далі у наступному числі «Мети».)

Розмовляла Аліна ПЕТРАУСКАЙТЕ,
«Католицький Медіа-центр»

Відповідає Радіо Ватикан

У ЧОМУ ПОЛЯГАЄ БЕЗКРОВНА ЖЕРТВА ХРИСТА НА СЛУЖБІ БОЖІЙ?

ПИТАННЯ: У чому полягає безкровна жертва Христа на Службі Божій?

ВІДПОВІДЬ:

Під час Служби Божої ми звершуємо пам'ять Жертви Христової. Але ця пам'ять – не просто спогад того, що було в минулому. Якщо ми згадуємо про зданий іспит, то ми в цей момент не здаємо його знову і не відповідаємо ще раз на ті ж питання, не очікуємо з трепетом оцінки. Мова йде про подію з минулого, яка стає актуальною лише в наших думках і пам'яті, але вона не відбувається в сьогоднішній день.

Зовсім по-іншому – з Євхаристійної Жертвою. Коли ми звершуємо пам'ять жертви Христа, то відбуваються три речі. По-перше, так, як і в прикладі з іспитом, ми згадуємо про факт, який стався в історії. По-друге, під час Служби Божої ця подія не просто воскрешає в пам'яті – вона актуалізується, вона знову постає перед нами і відбувається. Але не в тому сенсі, що ця жертва відбувається ще раз, а в тому, що відбувається та ж сама жертва, яку приніс Христос, але відбувається вона тут і зараз, для нас. Таким чином, Жертва на Хресті і Служба Божа – це одна і та ж жертва. Тільки на Хресті вона була принесена один раз і назавжди в історії, а на Службі Божій ця жертва актуалізується для кожного з нас, в кожну епоху. І третє значення пам'яті Христової жертви – це залучення до благодаті, що виходить від цієї події, яка сталася тоді, в епоху Христа.

Святий Павло пише про це так: «Бо кожного разу, як їсте Хліб цей і п'єте цю Чашу, звіщаєте смерть Господню, аж доки Він не прийде» (1 Кор. 11, 26). Слово «звіщаєте» тут позначає ту подію, в якій бере участь віруючий. Звіщати смерть Господню означає бути присутнім при ній, бути свідком пасхальної події, в якій приноситься ця жертва Богу за життя світу. Свята Літургія увічнює на наших вівтарях жертву, принесену на Хресті, і кожен з нас, присутній в храмі, подібний до Діви Марії та апостола Івана біля підніжжя Хреста. Під час Євхаристійної Жертви на наших вівтарях актуалізуються спокутні страсті Господа. Сам Господь присутній – причому присутній не тільки духовно, а й матеріально, в Пресвятых Дарах.

Якщо про це задуматися, то наскільки великою нам здається сама можливість приймати участь в Євхаристійній Жертві! Якщо усвідомити її зміст, то вона ніколи нам не здається одноманітною, ніколи ми не зможемо сприймати її як якийсь обов'язок... Святий о. Піо на питання про Літургію відповідав: «Це – побачення на Голгофі». І коли у нього запитували, з якими почуттями християнин повинен брати участь у Літургії, італійський подвижник говорив: «З почуттями Діви Марії і святого Івана».

Причастя Христових тайн під час Літургії – це джерело найбільшої освячуючої, спокутної, благодатної сили, яку отримуємо ми самі і якою

(Далі – на 15 стор.)

Як поводитися у храмі

Обрядові питання

Знайти відповідь на запитання такого змісту допоможе доктор богословії п. Тарас ШМАНЬКО, автор книжки «Як поводитися у храмі». Сьогодні продовжуємо її публікацію. (Початок у газеті «Мета» № 95/6 за червень 2013 р.)

Чи можна освячену воду розбавляти звичайною водою?

При потребі освячену воду можна розвести звичайною чистою водою. Тому не варто у храмі наповнювати дуже велику посудину, бо згодом може виявитися, що нам не потрібно так багато свяченої води. Часто люди приносять власну воду, яку священник окроплює щойно освяченою. Таким чином уникають тисняви, яка зазвичай виникає, тому що по закінченні водосвяття всі хочуть якнайшвидше набрати води.

Чи правда, що після Богоявлення не можна прати білизни, одягу?

З празником Богоявлення пов'язані деякі народні звичаї та повір'я. Воду зазвичай освячували на ріках і ставах, а тому вважали, що після Богоявлення там не можна прати. Тепер, коли здебільшого на ріках води не святять, та й прати туди не ходять, такий звичай є лише згадкою про минуле і нема обов'язку його дотримуватися.

ТРЬОХ СВЯТИТЕЛІВ

Цей празник вшановує трьох Отців Церкви – св. Василія Великого, св. Івана Золотоустого і св. Григорія Богослова. Святкують його 12 лютого (за ст. стилем – 30 січня).

СТРІТЕННЯ ГОСПОДНЄ

Празник Стрітєння Господнього святкуємо на сороковий день по Різдві – 15 лютого (за ст. стилем – 2 лютого). Це пов'язано з тим, що, згідно з євангельською розповіддю, Богородиця, виконуючи припис Закону, на сороковий після народження день принесла малого Ісуса до єрусалимського храму. В храмі Богородицю зустріли праведні Симеон і Анна, тому празник цей називаємо Стрітєння, хоч властиво це було «жертвування» Дитяти-Ісуса (див. Лк. 2, 22-39). Стрітєнням завершується цикл різдвяних празників, пов'язаних з воплощенням Спасителя.

Чому на Стрітєння освячують свічки?

Звичай освячувати свічки на празник Стрітєння в нашому обряді запозичено з латинської Церкви, і в останніх часах він дуже поширився. Світло свічок символізує світло, яке приніс у світ Христос. З латинських звичаїв прийнялася у деяких місцевостях практика освячену на Стрітєння свічку назвати «громничкою» і запалювати її під час гроз із громами і блискавками. Таку свічку дають у руки вмираючим, а також ра-

дять запалювати для відігнання злих сил. Однак християнам слід уникати усіляких забобонів і магічних ритуалів, у яких використовують стрітенські свічки.

Коли запалювати свічки під час Літургії на Стрітєння?

У деяких парафіях прийнявся звичай на празник Стрітєння в певні моменти Літургії запалювати ще неосвячені свічки. Такий звичай не є слушним, бо таким чином надто велику увагу концентрується на свічках, які у євхаристійній відправі не відіграють аж такої важливої ролі.

Крім того, освячення свічок на Стрітєння у нашому обряді не є органічним елементом, тому надмірна увага на них під час Літургії дещо затінює саму євангельську подію празника. Освячення свічок відбувається по закінченні Літургії як окремий обряд, і власне тоді їх більш слушно запалювати. В деяких храмах священники просять не світити свічок на Літургії як з міркувань пожежної безпеки, так і тому, що після Стрітєння завжди треба прикладати неабияких зусиль, щоб очистити підлогу храму від воску, який накапав на неї під час «стрітенської» Літургії.

БЛАГОВІЩЕННЯ

ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Подією благовіщення починається Новий Завіт. Так людство отримало вістку про прихід Спасителя, на якого чекало не одну тисячу літ. Празником Благовіщення Церква спомінає євангельську подію, коли архангел Гавриїл сповістив Діву Марію про те, що вона народить Спасителя (див. Лк. 1, 26-38). У нашому обряді Благовіщення святкуємо 7 квітня (за ст. стилем – 25 березня).

РІЗДВО

ІВАНА ХРИСТИТЕЛЯ

Празник Різдва Івана Христителя припадає на 7 липня (за ст. стилем – 24 червня). Особа Івана Христителя настільки важлива у християнській традиції, що тільки він один з усіх святих, окрім Богородиці, має свій празник Різдва. У дохристиянських часах існувало народне

свято Купала, яке збігалось з празником Івана Христителя, тому часом вживають назву Івана Купала. Звісно, що поганський Купало жодного стосунку до християнського святого немає.

У деяких місцевостях цього дня прийнято святити зілля.

СВВ. ВЕРХОВНИХ

АПОСТОЛІВ ПЕТРА І ПАВЛА

Цей празник святкуємо 12 липня (за ст. стилем – 29 червня). Про його важливість у нашій традиції свідчить те, що перед ним встановлено піст – Петрівку, яка триває від Неділі всіх святих до празника свв. ап. Петра і Павла.

ПРАЗНИК ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЬОГО

Празник встановлений на згадку про відому євангельську подію Преображення Ісуса Христа на горі (див. Мт. 17, 1-8). Під час Преображення апостоли стали свідками божественної слави Ісуса Христа. Наша тра-

диція вважає, що місцем Преображення була гора Тавор, хоча про це й не сказано в Євангеліях. Празник Преображення в народі прийнято називати «Спас», тобто празник Спасителя Ісуса Христа.

У народному землеробському календарі на цей час припадав початок збирання врожаю, тому дотепер у празник Преображення в храмі благословлять первоплоди. В різних місцевостях існують власні звичаї щодо того, що саме і як освячувати, але зазвичай освячують фрукти. Для благословення первоплодів жертвують найкращі плоди з нового урожаю і просять Божої допомоги щасливо його зібрати.

УСПЕННЯ

ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Завершує церковний рік празник Успення Пресвятої Богородиці, який святкуємо 28 серпня (за ст. стилем – 15). Ним згадуємо подію чудесного успення Богородиці, по якому Вона була взята з тілом до неба. Церква вірить у те, що оскільки за життя Богородиця була поклонявана виконати надзвичайну місію, то і смерть її відрізнялася від смерті звичайних людей. Перед празником Успення встановлено піст, який починається 14 серпня (за ст. стилем – 1 серпня). Успенський піст ще називають Спасівкою, тому що на цей період припадає празник Преображення чи, як кажуть у народі, Спаса.

(Далі – у наступних числах газети «Мета»)

Обережно, секти!

(Продовження, початок у «Меті» № 7/116 за вересень 2015 р.)

4. Сектанти надзвичайно уважні до інших, виявляють бажання допомогти, заопікуються, обдаровують любов'ю. Чи справді серед них панує любов?

— Коли ми стикаємось із надмірною увагою до себе, виявами зацікавлення, прийняття, братньої любові, то насправді це може бути спроба за допомогою маніпуляцій завладати нами. Фаховий психолог або просто уважний спостерігач легко помічає штучність, награність такої поведінки. Це не любов, це — маніпулятивна техніка, її називають «бомбування любов'ю».

Бомбування любов'ю, або «лав бомбінг» (love bombing) — термін, який виник в американському культурно-антропологічному середовищі, що вивчало сектантські угруповання у США. В літературі, присвяченій проблематиці сект, цей термін часто вживають без перекладу, тільки транслітеруючи.

Ідеться про типовий механізм вербування нових членів і їхнього введення в сектантське коло, що практично завжди присутній у всіх, без винятку, сектах. Саме «бомбування любов'ю» може набувати різних форм, відповідно до потреби. Але одна з особливостей такого механізму вербування та впровадження неофіта у сектантське життя — це показове вдільняння потенційному членові секти чи неофітові великої уваги. Усе для того, щоби створити в людини враження, що вона потрапила у групу, де її проблеми усіх цікавлять, де її приймають і люблять, де вона потрібна. Таке «бомбування любов'ю» триває доти, доки особа добре вкорениться у секті, а тоді його припиняють. Щойно після цього людині «відкриваються» очі на сумну реальність «справжніх» міжлюдських стосунків у секті. Однак переважно запізніло. Промиті мізки, обірвані контакти і страх уже міцно тримають жертву в обіймах сектантства.

Тому, якщо невідомі люди докладають максимум зусиль, щоби вам сподобатись, наголошують на вашій значущості, якщо вам здається, що ви потрапили туди, де ви і тільки ви є центром уваги й опіки та де абсолютно усі вас люблять або, принаймні, бажають вам добра — будьте пильні! — Ви перебуваєте під прицілним «бомбуванням любов'ю». Звісно, це правило діє тільки тут, на цій грішній землі. Адже в раю ми будемо під постійним бомбуванням Божою любов'ю та любов'ю усієї спасенної частини людства. Тому, допоки ви не впевнені, що вже перебуваєте в раю, — бомбування любов'ю має бути для вас тривожним сигналом: «Хтось хоче мною маніпулювати!»

5. Чула, що в сектах застосовують так зване «промивання мізків». У чому воно полягає? Чи в усіх сектах зомбують своїх членів?

— «Промивання мізків» — насправді дуже вдалий опис того процесу, за допомогою якого секти перековують неофітів на слухняних, індоктринованих членів секти. Спектр практик, які при цьому за-

стосовують, — надзвичайно широкий. Утім, він завжди передбачає так зване «бомбування інформацією». Тобто новачкам намагаються подати шокуючу інформацію про «реальний» стан речей — що більше інформація шокує, тим сильніше враження на неофітів вона справляє. У більшості випадків інформація не зовсім брехлива, а є сумішшю напівправди, фактів, які неможливо перевірити, та таких, що розраховані на погано поінформованого слухача. Увесь цей коктейль дуже ефективний, і доречно зауважити, що таким пропагандистським прийомом послуговувалися з давніх-давен. В одній притчі гарно описано його дієвість. Одного сонячного дня в парку прогулювалися молодий і старий чорти. Перед ними йшов якийсь чоловік. Раптом у траві щось зблиснуло, чоловік схилився, підняв і поклав до кишені. Молодий чорт спитав старого: «Слухай, а що він там знайшов?» «Кавальчик істини», — спокійно відповів старий. Молодий же антипко заметушився: «Та ти що! Це ж шматочок істини, ми мусимо в нього це забрати! Чому ти стоїш? Побігли, я сам не впораюсь!» — «Заспокойся, — розслаблено промовив досвідчений чортяка. — Поки що в нього — тільки кавальчик істини, і він думає, що це і є вся істина. Істина працює на нас». Ця притча дуже вдало показує механізм дії інформаційного коктейлю для «промивання мізків». Людина отримує реальні факти, істини, але висвітлені під потрібним сектійним кутом, приправлені відповідними коментарями — і вона думає, що осягнула усю істину, хоча насправді відійшла від істини ще далі, ніж це було до того.

У такий спосіб сектантські проповідники створюють довкола себе ореол тих, хто начебто має якийсь знання, недоступні іншим, а в їхніх слухачів складається враження, що вони є учасниками цього таємного знання, яке дає справжню владу над власним життям. Часто промиванням мізків займаються не самі провідники секти, а добре вишколені люди, які усіляко наголошують на тому, що вони мають тільки частину важливої інформації, а от провідник чи провідники — то справжні її джерела.

Ще один компонент «промивання мізків» — звертання до негативних емоцій людини — страху, ненависті, ображеності... Вміло підсилюючи ці емоції, сектантські проповідники викликають у своїх слухачів потрібне емоційне збудження, яке не дає можливість критично оцінювати подану інформацію.

Водночас сектанти часто вдаються і до нахабного повторення неймовірної брехні. Цього пропагандистського прийому вчив своїх підлеглих неперевершений майстер у цій справі міністр пропаганди Третього Райху Йозеф Геббельс: «Якщо ви тисячу разів повторите найнеймовірнішу брехню — люди рано чи пізно вам повірять. Тому брешіть, брешіть і ще раз брешіть на благо Райху».

о. Орест-Дмитро ВІЛЬЧИНСЬКИЙ

Тож частина сект вдається до примітивного вбивання в голови своїх adeptів найнеймовірніших доктрин, при цьому часто експлуатуючи одну з теорій глобальної таємної мови.

Те, що люди зазвичай називають зомбуванням, насправді є різними методами впливу на людську свідомість через застосування найрізноманітніших практик. Однією з таких практик і є «промивання мізків». І в цьому розумінні усі секти зомбують. Але інші, витонченіші методи впливу використовують не в усіх сектах. Тому що такі методи, дякувати Богові, вимагають спеціальних знань, вмінь та навичок.

Доречно було б згадати, що, властиво, найефективніші методи впливу на людську свідомість добре відомі представникам спецслужб різних країн. Багато з них, прагнучи досягти певного контролю над людиною, фінансували серйозні наукові, ба, до того ж, навіть суто окультні дослідження таких методів. Методи ці доволі часто застосовують і лідери сект, особливо коли ті створені як проекти спецслужб з певною суспільною чи політичною метою.

В Україні, наприклад, таким проектом є секта догналівців, яка широко використовує надзвичайно ефективні методи впливу на свідомість людини. Догналівці проводять проросійську агітацію в Галичині, де панують антиросійські настрої. Усі спроби в інший спосіб отримати активну проросійську налаштовану групу на цих теренах, вочевидь, приречені на неуспіх, і можна вважати, що російські спецслужби вдалися саме до такої тактики, щоби все ж мати в цьому регіоні групу людей, яка б відповідала їхнім інтересам. Ця секта неодноразово зверталася до керівництва РФ із вимогою ввести в Україну війська, вела активну антимайданівську агітацію, вдаючись до немислимої брехні на адресу Євромайдану та його активістів. До того ж, активно намагалася розпалити в Галичині міжрелігійне протистояння. Усе це дає вагомий підстави вважати догналівців сектою-проектном російських спецслужб. На щастя, такі секти — радше виняток серед сектантських середовищ. Багато сект послуговується методом введення у стан зміненої свідомості, щоби легше й потужніше впливати на жертву. Такого стану порівняно легко досягти через дихальні вправи, вживання психотропних речовин, фізичне виснаження, викликання стану сильного психологічного афекту, монотонний спів, повторення мантр тощо.

(Далі — у наступних числах газети «Мета»)

(Закінчення, початок — на 14 стор.)

покликані ділитися з усім світом.

Стосовно пам'яті Жертви Христової в богослов'ї вживаються такі слова, як «актуалізація» або «репрезентація». Вживане іноді слово «відновлення» може ввести в оману, оскільки Христос помер на Хресті лише один раз, про що неодноразово нагадує автор Послання до євреїв: «Він здійснив це раз, принісши в жертву Себе Самого»; «Христос лише один раз мав Себе принести, щоб узяти на Себе гріхи багатьох, а вдруге не заради гріха з'явиться тим, що очікують Його на спасіння».

Всі наші зустрічі з Ісусом Христом — це зустрічі з Ісусом, воскреслим з мертвих, прославленим, що сидить праворуч Отця. У Євхаристії ми не робимо вигляд, що Господь знову вмирає і потім воскресає. Ми зустрічаємося з воскреслим Христом, в якому присутні всі діяння Його життя, від зачаття до Вознесіння. У Євхаристії всі Його спокутні діяння робляться синхронними. У цьому сенсі, маючи можливість брати участь в Євхаристії, ми отримуємо таку ж благодать, як і всі сучасники Ісуса, яким пощастило з Ним спілкуватися особисто. У Євхаристії всі спокутні діяння Ісуса Христа робляться не тільки синхронними по відношенню один до одного, але й синхронними по відношенню до нашого життя. Це відбивається в словах переестествлення: «Це — Тіло Моє, що за вас віддається»; «Це — Кров Моя, що за вас проливається на відпущення гріхів». Його страсті і смерть у цих словах синхронні кожному з нас. Той факт, що хліб і вино освячуються окремо, згідно зі святим Томою Аквінським, відсилає до такого ж поділу після розп'яття. Таким чином, коли ми беремо участь у Святій безкровній Жертві Христа, ми покликані відчувати себе головними дійовими особами, свідками смерті і воскресіння Господа, який забажав зробити цю подію синхронною для кожної людини.

Звернемося тепер до енцикліки святого Івана Павла II «Церква Євхаристії» (11): «Господь Ісус ночі тієї, як виданий був (1 Кор. 11, 23), встановив Євхаристійне Таїнство Свого Тіла і Крові. Слова апостола Павла повертають нас до драматичних обставин, в яких народилася Євхаристія. У ній укладено незабутню оповідь про страсті і смерть Господа. Вона — не просто спогад, але їх сакраментальне здійснення. Євхаристія — це Хресна Жертва, що триває у віках. Цю істину добре висловлюють слова, якими вірні латинського обряду відповідають на вигук священика «Тайна віри»: «Смерть Твою звіщаємо, Господи!»

Церква отримала Євхаристію від Христа, свого Господа, не як один дар серед багатьох, нехай найдорогоцінніший, але як дар за визначенням, оскільки це дар Самого Себе — Своєї особистості у святій людскості і Своєї справи спасіння. Останнє не обмежується минулим, оскільки «все, що Він є, і все, що Він зробив і вистраждав заради всіх людей, бере участь у Божественній вічності і покриває собою всі часи та епохи. Коли Церква здійснює Євхаристію, спогад смерті і воскресіння Свого Господа, центральна подія спасіння дійсно звершується і «вчиняється справа нашого відкуплення». Ця жертва має настільки вирішальне значення для спасіння роду людського, що Ісус Христос виконав її і повернувся до Отця тільки після того, як залишив нам засіб долучитися до неї, ніби ми були присутні при її здійсненні. Отже, будь-який вірний може брати участь у жертві Спасителя і користуватися її незліченними плодами. Ось віра, яку сповідували християни в усі часи».

Джерело: Радіо Ватикан

На фото: каплиця Святого Антонія в Піттсбурзі, штат Пенсільванія має найбільшу колекцію реліквій за межами Риму.

У місті Піттсбург (штат Пенсільванія, США) в каплиці св. Антонія зібрана друга за значимістю в світі після римської колекція реліквій та мощів святих.

Лікар та священник Сютберт Моллінже, бельгійець за походженням, мав незвичне хобі – колекціонування релігійних реліквій. І саме завдяки йому було врятовано дуже багато цінних для віруючих речей.

Він жив у XIX столітті, в часи, коли церковна влада та її еліта дедалі слабшали, поступаючись світській. Священнослужителі та аристократія боялися конфіскації релігійних реліквій урядами західноєвропейських держав, в яких вони проживали; ці реліквії могли бути спалювані, а їхні власники – ув'язнені. Через це багато хто

Дивовижна історія порятунку 5.000 реліквій в Піттсбурзі

звертався до отця Сютберта з проханням про збереження реліквій.

Вражаюча колекція включає частинку Животворного Хреста (на якому був розп'ятий Ісус), камінь з Гетсиманського саду, цвях, який тримав Ісуса на хресті, матеріал з одягу Ісуса, Марії та Йосифа, мощі святої Терези з Лізьє, святої Фаустини, американської індіанської святої Катері Текавіті. Всі вони мають документи, видані свого часу Католицькою Церквою на підтвердження їхньої справжності.

Спочатку отець Сютберт зберігав реліквії у своєму помешканні, і оскільки він був лікарем, то багато пацієнтів, які приходили до нього, отримували чудесне зцілення під час лікування в присутності реліквій. Тогочасні газети Піттсбурга свідчать про славу, що ходила про нього як про священника-цілителя.

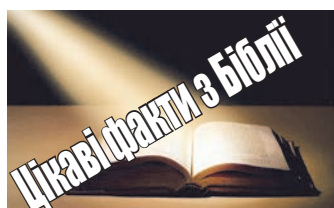
Однак отець Сютберт вважав, що місце реліквій – в гарній церкві, яку він і побудував у 1892 році на честь святого Антонія. За словами відвідувачів, у ній – особлива атмосфера, а дехто відзначає, що з'являється відчуття, ніби ти потрапив на небо. Адже саме на небесах знаходяться святі, а через їхні мощі можна відчутти їх присутність і в цьому храмі.

В Ізраїлі запобігли теракту біля гробниці праотця Йосифа

Під час спільної операції ізраїльської служби безпеки Шин Бет та армії оборони Ізраїлю вдалося затримати групу терористів, які планували підірвати гробницю старозавітного праотця Йосифа в Наблусі (біблійний Шехем) під час її відвідин юдейськими паломниками. Затримано чотирьох терористів, жителів Самарії (територія Палестинської автономії на західному березі Йордану), і їхнього ватажка Мохамеда Дарвіша, одного з керівників руху «Ісламський джихад», який керував їхніми діями з сектору Газа. Дарвіш відповідав за вербування та озброєння членів групи, а також підготовку нападу на юдеїв, які відвідують гробницю. На допиті ці четверо дали докладні свідчення щодо процесу підготовки теракту – від вивчення місця нападу до закладення вибухівки, а також про схему отримання зброї та підготовку укриття для виконавців, – повідомляє Християнський портал KPIOC.

Гробниця є місцем поклоніння юдеїв, християн та мусульман – в ній поховані мощі Йосифа, перенесені, як говорить Святе Письмо, євреями з Єгипту (Іс. 24, 32). Зараз усі підходи до неї досить небезпечні, і тому паломникам рекомендується погоджувати свої відвідини з армійськими службами, хоча багато хто продовжує приходити туди на свій страх і ризик.

Життя в біблійні часи

Сніданок

Сніданок не був ситним. Люди зазвичай їли хліб, сир, фрукти або оливки. Чоловіки могли брати сніданок з собою в поле.

Вечірня трапеза

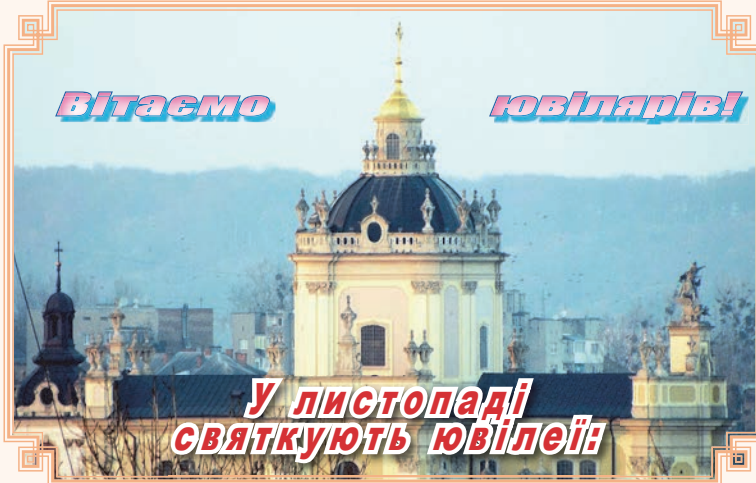
Головна трапеза дня відбувалася ввечері, коли роботу було закінчено,

а спека спадала. Жінки готували овочі або сочевицю (Бут. 25, 29; 34): коли чоловіки поверталися з поля, вариво вже кипіло на вогні. Їжу з горщика всі зачерпували шматком хліба. Столових ножів і виделок не було. За їжею могли пити вино; в особливих випадках бувало і м'ясо. Часто наприкінці трапези подавали фрукти.

Бенкети

Євреї любили влаштовувати бенкети: з нагоди весілля, народження дитини, похорону, а також в сезон

стрижки овець. Людям вдавалися овочі або сочевицю (Бут. 25, 29; 34): коли чоловіки поверталися з поля, вариво вже кипіло на вогні. Їжу з горщика всі зачерпували шматком хліба. Столових ножів і виделок не було. За їжею могли пити вино; в особливих випадках бувало і м'ясо. Часто наприкінці трапези подавали фрукти. Свята були дуже радісними подіями; вони супроводжувалися піснями і танцями. Весільні урочистості тривали кілька днів, як це і сьогодні буває в арабських поселеннях.

Вітаємо

ювілярів!

У листопаді святкують ювілеї:

25-річчя священства – о. Аскольд Мальчицький (15.11)
25-річчя священства – о. Іван Деркач (30.11)

65-річчя уродин – о. Іван Ковалець (29.11)
50-річчя уродин – о. Василь Мирош (22.11)
50-річчя уродин – о. Олексій Хілінський (24.11)
50-річчя уродин – о. Ігор Милянч (26.11)
35-річчя уродин – о. Андрій Гриб (15.11)
35-річчя уродин – о. Михайло Городиський (17.11)
30-річчя уродин – о. Мар'ян Ільницький (10.11)

ОТЦІ-ПУСТЕЛЬНИКИ СМІЮТЬСЯ

«Дурному шлях його здається простим...» (Припов. 12, 15)

В отця Макарія був пес, який всюди його супроводжував. Одного дня, коли він ішов по пустелі, йому зустрівся селянин і каже:

– Отче, сьогодні твій пес з'їв мою курку.

– Добре, що ти мені це сказав, – відповідає старець. – Сьогодні я його більше не годуватиму.

Лікар Фотіон в Олександрії прослуховував хворе серце літнього отця Філофора.

– Отче, – питає Фотіон, – ти вже радився з кимось, перш ніж прийти до мене?

– Так, з аптекарем Ісидором.

– І яку ж безглузду пораду він тобі дав?

– Піти порадитися з тобою.

– Як! Отець Памво помер? Але ж лікар приходив до нього всього лише раз...

– Як видно, брате, ти не в курсі останніх досягнень медицини...

Ігумен Макарій попереджав своїх ченців, аби вони ніколи не приймали ліків:

– Якщо ви почнете приймати порошки від простуди, вам доведеться потім ковтати пілюлі від болю в шлунку, викликаних порошками, а потім вам знадобляться мазі від пухирів, викликаних пілюлями, а потім – заспокійливе від опіків, заподіяних мазями, а потім...

Отець Макарій помер у 120-річному віці, під дубом, при заході сонця...

У монастирі Габала новий ігумен встановив порядок, при якому послушникам слід було митися лише один раз на місяць. Дізнавшись про це, старець Ермон похитав головою:

– В мій час послушники не були такі брудні!

Отець Серапіон Скитський спав у своїй хатині разом з декількома козами, курми та кроликами. Якось один брат каже йому:

– Отче, хіба ти не знаєш, що якщо спати разом з тваринами, легко захворіти?

– Ось уже скільки років я так живу, і жодне з моїх звіряток не захворіло! – відповів старець.

Одному ченцеві, який постійно на щось нарікав, отець Макарій зауважив:

– Ти нещасний? А ти подумай, як буде жирафові, коли у нього заболить горло, або стенозі, якщо в неї з'являться мозолі!

Свідоцтво про реєстрацію
КВ 4266

При передруку матеріалів посилання на газету «МЕТА» обов'язкове!

Над випуском працювали:

головний редактор:

о. Іван ГАЛІМУРКА,

літературний редактор Святослав СМУК,

більше редактор і технічний редактор:

Вячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ.

Відгуки та пропозиції надсилати

на адресу:

площа св. Юра, 5, м. Львів,

Україна, 79000,

тел. +38(032) 233-40-73;

e-mail: meta.ugcc@gmail.com

meta_ugcc@ukr.net

http://www.meta-ugcc-lviv.com

Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати матеріали. За достовірність фактів відповідає автор.

Рекламні оголошення приймаються вчитаними і відредагованими рекламодавцем.

Матеріали не рецензуються і не повертаються.

Редакція може не поділяти думку автора.

Друк: ПрАТ «Видавничий Дім «Високий Замок»

Тираж: 6000 примірників, Замовл. № _____